Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 188 (14299) | 1976 оной августын 11, среда | Сэн 2 мүнгэн

ТАРЯА ХУРЯАЛГЫЕ ТҮГЭС БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР УГТАХА

КУБАНИИНХИДАЙ ҮҮСХЭЛ ДЭМЖЭНЭБДИ

БОЛЗОРОО ХҮЛЕЭНХЭЙ

Хяагтын аймагай «Пограничный» совхоз таряа хуряалгын техникэ заhабарилга дүүргэбэ. Совхозой бүхы комбайнууд хуряалгада бэлэн болгогдоо. Тинхэдэ ЖВН-6,8 түхэлэй 14 жатка, силосэй ургамалнуудые хуряадаг комбайнууд болон бусад түхеэрэлгэнүүд бүри июль соо бэлэн болоо hэн.

— Коммунист Александр Григорьевич Самойлов совхоз соогоо түрүүлэн hайн шанартайгаар, богони болзорто комбайнаа түхеэрэз,— гэжэ тус ажахын парткомой секретарь П. А. Угрюмов хөөрэнэ.

Александр Григорьевич — эрхим комбайнер ба бэрхэ hурган хүмүүжүүлэгшэ юм. Өөрынгөө баян дүй дүршэлые залуу, ургажа ябаhан механизаторнуудта ойлгуулан үгэхые оролдодог байна. Энэ нүхэрнай үнгэрэгшэ жэлэй таряа хуряалгын үедэ амжалтатайгаар хүдэлжэ, түрүү hуурида гараа hэн.

Тэрэшэлэн механизаторнууд П. Казанцев, Ю. Нечаев, Ц. Буянтуев, В. Санжиев гэгшэд баhал болзорhоо урид комбайнаа заhабарилжа дүүргээ. Энэ хэрэгтэнь механик Н. Овсянкин, слесарь А. Вихарев, түмэршэ-дархан В. Попов болон бусад ехэхэн хубитаяа оруулалсаа.

Энэ совхозой механизаторнууд арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй таряа хуряалгада мүнөө түгэс бэлэн болоод, болзороо хүлеэжэ байнхай.

А. СУРМАЧ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совхозой механик Н. Овсянкин (баруун гарта) комбайнер Ц. Буянтуевтай хөөрэлдэжэ байна.

АВТОРАЙ фото.

МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ УЯЛГА

Манай ороной түрүү механизаторнуудай нүхэр Л. И. Брежневтэ эльгээhэн бэшэг болон КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретариин харюуе Хурамхаанай аймагай колхоз, совхозуудай таряан ажалай хүдэлмэрилэгшэд hонирхон уншажа, ехэ анхаралтайгаар танилсана. Тус асуудалаар партиин Буряадай обкомой батлан абаhан тогтоолые эндэхи Аргадын совхозой механизаторнууд зүбшэн хэлсэбэ. Тиигэжэ арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ абаhан социалис уялгануудтаа нэмэлтэ оруулhан байна.

Эхэ оронойнгоо таряан ажалай түрүү хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлые совхозой механизаторнууд нэгэн дуугаар дэмжэжэ байhанаа мэдүүлээ. Тингэхэ зуураа ургаса хуряалгада хүдэлгэгдэхэ бүхы техникээ эрхим шанартайгаар түргэн заhабарилжа, трактор болон комбайнуудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха болон бусад асуудалнуудта онсо анхарал хандуулна.

Аргадын совхоздо ажалай эрхим дүнгүүдые туйладаг механизаторнууд олон юм. Тэдэнэй тоодо Гомбожаб Бадмаев, Илья Степанов, Николай Галданов, Пурба Монголов болон бусад орono. Эдэ нүхэд арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абаба.

— «СК-4» комбайнда дурбэдэхи жэлээ хүдэлхэмни. Нёдондоной хуряалгын үедэ даабаряа үлүүлээ hэм. Нүхэр Л. И. Брежневэй ороной түрүү механизаторнуудта эльгээhэн бэшэгтэй hонирхон танилсагдаба. Минии «талын онгосо» таряаланда гарахаар бэлэн. Тэрэнээ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэжэ, байгша ондо 650 гектарай ороohо таряа хуряаха зорилготойб, — гэжэ энэ колхозой түрүү механизаторнуудай нэгэн нүхэр Номшиев хэлэбэ.

Комбайнер Б. Номшиев совхозойнгоо бэрхэ механизаторнуудай нэгэн, Ажалай Улаан Тугай ордento Гомбожаб Очирович Бадмаевые социалис мүрысөөндэ уриhан байна.

Совхозой механизаторнууд мүнөө тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадалсана. ороohо таряа хуряалгын техникэ заhабарилна.

Б. ДАРМАЕВ,
КПСС-эй Хурамхаанай райкомой таhагые даагша.

БИДЭНЭЙ ХАРЮУСАЛГА ЕХЭ

Ороной хүдөө ажахын түрүү механизаторнуудта КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй эльгээhэн бэшэг соо табигдаhан удха шанартай зорилгонуудые манай Харацайн совхозой газар тарлалангай хүдэлмэрилэгшэд зүбшэн хэлсэhэн байгаа. Тиигээд арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ абаhан социалис уялгануудтаа зарим тэды нэмэлтэнүүдые оруулжа, урдаа табигдаhан зорилгонуудаа тодорхойлhон юм.

Нэн түрүүлэн ургаса хуряалгын техникэ hайнаар, түргэн болзорто заhабарилжа, ороohо таряа, тэжээлэй ургамалнуудые гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха хэмжээнүүд хараалагдаа. Мүнөө трактор болон комбайнуудые, бусад техникэ заhабарилга түлэг дундаа ябуулагдана. Олонхи механизаторнууд даабарита ажалдаа харюусалгатайгаар хандажа, техникээ hайнаар, түргөөр заhабарилхые хүсэнэ. Энэ хүдэлмэринмнай гол түлэб дүүрэнтэжэ байна.

Би хори гаран жэлэй хугасаада механизатораар ажалланаб. Энэ үе соо хүдөө ажахые машина, техникээр хангалга эрид hайжараа. Манай совхоздо хүсэ ехэтэй тракторнууд, бусад оньhон техникэ элбэгжээ, механизаторнуудай тоо олошоржо байна. Эдэ бүгэдэ хадаа хүдөө ажахын шухала хүдэлмэрине богони болзорто, hайн шанартайгаар үнгэргэхэ арга олгоно гээшэ.

Механизатор мэргэжэлтэй хүнүүд жэлэй дүрбэн сагта сүлөөгүйшэг байдаг. Ушарынь гэхэдэ, оньhон техникын хүсөөр бүтээгдэдэг ажал мүнөө хүдөөдэ ехэ болоо. Хабарай тарилга, тэжээл бэлэдхэлгэ, ургаса хуряалга... Тиихэдэ барилгын модо шэрэлгэ, адууhа малай фермэ, отарануудта тэжээл абаашалга... Юрэдөө техникэгүйгөөр хэгдэхэ ажал хоморшог болоо хэбэртэйгшэ.

Эдэ бүгэдэ хадаа даажа абаhан техникэдээ эзэн ehoop хандажа, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха эрилтэ механизаторнуудай урда табина. Энээнние манай совхозой трактористнууд hайса ойлгоно. Би hүүлэй табан жэлэй туршада «МТЗ» түхэлэй тракторта хүдэлнэб. Энэмнай ехэл hайн машина гэжэ хэлэхэ хүсэлэнтэйб.

Нийтын адууhа малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэдэг болохо асуудалда манай совхозой хүтэлбэрилэгшэд hүүлэй үедэ ехэ анхарал хандуулдаг болоо. 500 гаран гектар ургаса багатай хээрын сабшалан үндэhөөрөө hайжаруулагдажа, олон жэлэй ногоон таригдадаг болонхой. Тиимэ сабшалангай гектар бүриhөө 19—22 центнер, зарим участогуудhаа 25—26 центнер hайн шанартай үбhэн абтана. Эндэ механизаторнуудай хубита нилээд ехэ гээд hанагдана.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын оной түрүүшын хахад дүүрэшэбэ. Мал ажалай продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха талаар аймагай ажахынуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ манай совхоз хахад жэлэй дүнгүүдээр эрхимлэжэ гараа. Энэ үедэ hү гүрэндэ тушааха түсэб 118 процент, мяха — 115 процент дүүргэгдээ. Тиихэдэ адууhа малай тоо толгой олошоруулха хахад жэлэй даабари баhал дүүргэгдэhэн байна. Энэ хэрэгтэ механизаторнуудай хубита баhал байлсаха.

Мүнөө үбhэ хуряалгын хүдэлмэри совхоздомнай үргэн далайсатайгаар ябуулагдана. Сенаж дарагдана, набшаhата тэжээл бэлэдхэгдэнэ. Нийтын адууhа малда тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ механизаторнууд олоороо хабаадана.

Урдамнай үшөө харюусалгатай хүдэлмэри арбадахи табан жэлэй түрүүшын ургаса хуряалга дүтэлжэ байна. Совхозой бүхы таряашадай оролдолгоор муу бэшэ ургаса абтахаар хүлеэгдэнэ. Тиимэhээ таряа хуряалгаяа түгэс бэлдэлгэтэйгээр угтажа, тэрэнние богони болзорто, hайн шанартайгаар үнгэргэлгэ бидэ — механизаторнуудай нангин уялга болоно. Имагтал социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, эбтэйгээр ажаллабал, урдаа табигдаhан зорилгоёо урагшатайгаар дүүргэжэ шадаха байhанаа ойлгонобди

Н. ДАМБАЕВ,
Харацайн совхозой механизатор, сомоной Соведэй депутат.
Захааминай аймаг.

Бэшүүрэй аймагай «Сибирь» совхозой hаалишад гүрэндэ hү худалдаха түсэбөө жэлэй эхинhээ хойшо амжалтатайгаар дүүргэнэ. Зунай элдин баян сагта hү hаали дээшэлүүлхын, тэрэнэй шанар hайжаруулхын түлөө социалис мүрысөөн малшадай дунда үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энэ мүрысөөндэ Тоnкагай hү hаалиин фермын hаалишан Ирина Антоновна Степанова түрүү hуури эзэлжэ ябана. Байгша оной хахад жэлэй дүнгөөр hаамхай үнеэн бүриhөө 1.141 килограмм hү hааша. түсэбтэ даабаряа үлүүлэн дүүргэhэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү hаалишан И. А. Степанова.

П. ЖАПОВАЙ фото.

ҮБҺЭШЭДЭЙ БРИГАДА

РЕПОРТАЖ

Холоhоо нааша нэмжыhэн хотогор үргэн нугада үбhэ хуряалгын агрегадуудай нишэ тиишээ hүндэлхэнь харагдана. Хара Тооромгэжэ нэрлэгдэдэг эндэхи сабшалан дээрэ хүдэлмэриин халуун хаhа ерэнхэй. Эндэ Нарhатын совхозой хоёрдохи отделениин оньhожоруулагдамал бригада үбhэ хуряажа байна.

Косилкануудые шагтагалhан Т-25, Т-40 тракторнууд хойно хойноhоо hубарилдан ерэбэ. Намаглиг газарта нилээдгүй үндэрөөр ургаhан ногоон үргэн хажуурнуудай хурса эридэ хиргагдан унана

— Түрүүшын тракторые коммунист Владимир Раднаев жолоодожо ябана. Удаадахинень — Никита Эрдынеев. Эдэнэр үбhэ хуряалгын түрүүшын үдэрhөө үндэр бүтээсэтэйгөөр ажаллажа, нормоёо ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Мүн далан үлөөнгүйгөөр, ногооe жэгдэ доогуур сабшана, — гэжэ үбhэшэдэй бригадир Базар-Сада Баяндуевич Базаров хөөрэнэ.

Нээрээшье косилкашад магтаалда хүрэмөөр ажаллана. Үглөөнhөө хойшо олохон гектарай ногоон сабшагданхай, оршон тойрон хатажа байhан үбhэнэй үнэр хангалтана. Тээ саанань урда үдэрнүүдтэ сабшагдаhан ногоон холоhоо нааша хабтайн сайрана.

— Үглөөгүүр ойро зуурын бороо орожо, тармахаяа байhан үбhыемнай бага зэргэ норгожорхёо. Халтад гээ hаа бороо орожо, hурилэлгыемнай hаатуулхаяа hанана. Үбhөө түргэн хуряажа абаха гээшэ эгээл шухала болоод байна. Наратай үдэр, час бүхэниие hамбаашалан, габшагайгаар хүдэлөөгүйдэ аргагүй. Мүнөө иигээд лэ тармажа эхилхээр болобо ха. — гэжэ бригадир үглөөгүүр ороhон багахан бороогой hүүлээр үдэ болотор пара, hэбшээндэ хатаhан үбhые эндэ тэндэhээ абажа шалгаха зуураа, хэлэнэ.

Удангүй тармуурнуудые шэрэhэн МТЗ-5 түхэлэй трактор баалнуудые жэрылгэжэ захалба. Тус тракторые Базаржаб Жамсуев жолоодожо, тармуур дээрэнь Ендон Базаров hууна. Тармалгын энэ агрегадай хэды тойрохолоор хараа байса залгаа ута баалнууд жэрылдэбэ. Энэ үедэ баал суглуулан бухалладаг агрегадые жолоодогшо Эрдэни Дамдинов бага зэргын заhабари хэжэ дүүргээд, ажалдаа гарана. Тэрэ трактопайнгаа хойноhоо шагталhан тусхай оньhото машиные захын баалда оруулжа, тармагдаhан үбhые томо бункер соо суглуулжа эхилнэ. Мүн үнинэй механизатор, пенсионер Дарижаб Цыбиков үбhэнэй баал суглуулдаг агрегадаа хүдэлгэбэ. Тиин бункер дүүрэн үбhэ суглуулhан эдэ агрегадууд шэнэ hүри сомогоор ехэ үбhые залуу хүбүүд Владимир Цыденов, Александр Жамсуев гэгшэд тодожо абаад, дам саашань жэгдэлэн тараана, нягтаруулан гэшхэнэ. Һүри улам дээшээ ургаhаар ургажа, нюруу татагдажа эхилнэ.

Ехэшье саг үнгэрөөгүй байхада энэ үдэрэй түрүүшын hүри сомогдожо, нюруулагдаба. Тугаар олохон гектар талмане дүүрэн нэлэнхы хабтаижа хэбтэhэн үбhэн агшам зуура тармагдаа. адагынь 50 центнер хангалтама hайхан үбhэн хуряагдаа. Энэмнай үбhэшэдэй үндэр бүтээсэтэйгээр ажалланhанай үрэ дүн, бодото жэшээ мүн. Гадна тармууршад хуряагдаhан газар дээрээ эндэ тэндэ үлэшэhэн үбhэ суглуулан тармаа. Бригадын үбhэшэд нийтынгээ малай тэжээлые гээлтэ хоролтогүйгөөр, hайн шанартайгаар хуряажа байна гээшэ.

Энэ шухала хэрэгтэ хүдэлмэришэн бүхэнэй оруулhан хубита ехэ. Жэшээнь, автомашинын жолоошон Содном Цыренов оньhожоруулагдамал бригадын бүхы 10 тракторые саг соонь түлишөөр хангана. Тогоошон Намсарай Базаров үдэртэ гурба дахин халуун эдеэ бэлдэжэ, үбhэшэдые саг соонь hайнаар хооллуулдаг юм. Сабшалан ажахын түб hууринhаа холо байдаг. Тиимэhээ эндэ бригадын гэшүүдэй амаржа хонохо байра түхеэрэгдэнхэй. Ингэжэ механизаторнууд үглөөгүүр эргэ ажалаа эхилнэ, үдэшэ эрой болотор хүдэлнэ

Энэ үдэршье бригадынхид үдэшын наранай оротор хүдэлжэ хоёрдохи, бүри томо hүри бодхоогоо.

Һүүлэй мэдээгээр тус бригада 240 гектарай ногоо сабшаад байна. 1.120 центнер үбhэн hүрилэгдөө. Бригадынхид совхоз соогоо эгээн түрүүлэн эмхитэйгээр үбhэ хуряалгадаа гаража үсөөхэн хоногой туршада эды шэнээн тэжээл бэлэдхээ ха юм. Тэдэнэр бүхыдөө 4.000 центнер үбhэ хуряаха түсэбтэй. Нэгэ хэдэн үдэрhөө Хара Тооромдохи үбhөө хуряажа дүүргээд, Хаймисан, Далан гэжэ газарнуудтахи сабшаландаа орохо байна. Мүнөө жэл тэндэ ногооной ургаса hайн. Оньhожоруулагдамал бригадын үбhэшэдэй нийтынгээ малда элбэг ехэ, hайн шанаргай үбhэ абаха зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхэнь лабтай.

Д. ДУГАРОВ,
манай корр.
Яруунын аймаг.

Ургаса хуряалгада—бүгэдэ нийтын анхарал

ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛЫЕ БУЛТАНАЙ ШАДАБАРИ БОЛГОХО

Хүдөө нютагуудай ажалай хүдэлмэриин халуун үе оронхой. Кубаниин тарлангадта КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй эльгээhэн бэшэгтэ бодото хэрэгүүдээр харюусан, ороной таряашад социалис уялгануудаа ямар хаража үзэнэ, гүрэндэ ороohо таряа, хүдөө ажахын бусад түхэлэй продукци худалдаха шэнэ уялгануудые абаална, ургасаяа эршэмтэй түргэнөөр, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахые оролдоно.

Ургаса хуряалгын дүүрэхэ дүүрэжэ байhан ороной урда зүгэй нютагуудта амжалтатай хүдэлмэриин ехэ дүй дүршэл сугларанхай. Энэ хүдэлмэридөө эрхим hайнаар хүдэлhэн ажахынууд ажал хэрэгүүдтээ амжалтатайгаар хүдэлhэнүүдые туйлана. Жэшээлэн хэлэбэл, Краснодарска хизаар дотор тарян хуряаха бүхы комбайнуудай хэр зэргэ hайн шанартайгаар заhабарилагдаhые шадамар бэрхэ мэргэжэлтэд шалгаhан байгаа. Тиигэhэнэй hүүлээр лэ хүдэлмэрилжэ эхилхэ гэhэн талонууд-зүбшөөлнүүд комбайнернуудта үгтэhэн байна. Хизаарай механизаторнууд хэбтэhэн таряа хуряаха хэрэгсэлнүүдээр бүхы комбайнуудаа ханганхай. Тэдэнь бултадаа бүридхэлдэ абтаhан, таряа зөөхэ автомашинануудай ба тракторна прицепүүдэй кузовууд нүхэ hүбэгүй болгогдоhон, оёорнуудынь хушагдаhан байна.

Краснодарска хизаар доторхи 14 мянга шахуу комбайнууд мэхиинэ суглуулха хэрэгсэлнүүдтэй болгогдонхой, харин хура бороогон ехээр орожо байhан Доной ажахынуудай 2 мянга шахуу жатка хурлагдаhан таряа урбуулха, hүүрээхэ түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдээр зэбсэглэгдэнхэн.

Часай графигаар хүдэлхэ хуряалгын-транспортна ехэ отрядууд, звенонууд хаа хаанагүй эмхидхэгдээ. Хоёр халаанаар хүдэлмэрилхэ отрядууд ба звенонуудые дүй дүршэлтэй механизаторнуудаар, шофёрнуудаар бүридүүлхэ асуудалда онсо анхарал хандуулагдана. Колхозууд, совхозуудтахи техникын харууhые энэ жэлдэ гол түлэб hүниндөө хүдэлмэрилдэг мастернууд-наладчигуудай звенонууд хангана.

Краснодарска хизаартахи хуряалгын хүдэлмэридэ механизаторнууд - ветеранууд, залуушуул, промышленна предприятинуудай ба барилгануудай хүдэлмэрилэгшэд элсүүлэгдээ. Хизаарай городуудhаа колхозууд болон совхозуудта 8 мянган комбайнер, тракторист ба шофернууд эльгээгдээ. Тиигэhэнэй ашаар агрегат бүхэнэй хоёр халаанай хүдэлмэри хангагдана.

Ростовско область дотор газар ажалай хүдэлмэридэ хабаадаха 3860 механизатор болдогдэhэн байна. Эндэхи «Московский» совхозой Н. В. Бочкаревой хуряалгын звеногой хүдэлмэриин дүй дүршэлые үргэнөөр тараахын тула хуряалгын нэгэдхэмэл отрядуудай 300 гаран хүтэлбэрилэгшэд hургагдаа.

Сагай уларилай орёо оршон байдалые хараада абажа, техникээ шадамараар хэрэглэдэг, тиихэдээ хадалга сохилго хоёрой хоорондо алгасал гаргадаггүй дүй дүршэл Кубаниин ба Доной бүхы районуудта үргэнөөр дэлгэрээ. Эдэ бүгэдэнь хүдэлмэрэ эршэмтэй түргэнөөр ябуулха арга олгобо.

Мүнөө жэлэй ургаса хуряалгын өөрсэ талань юуб гэхэдэ, бүхы хүдэлмэри эрхим шанартайгаар ябуулагдана.

Кубаниин ба Доной ажахынууд таряагаа амжалтатайгаар хуряахын хажуугаар ерэхэ жэлэй ургасада, малай үбэлжэлгэдэ ехэ анхарал хандуулна. Эдэнэр намарай тарилга хэхэ газарай хүрьhэ эршэмтэйгээр бэлдэнэ, үрэhэ хүрэнгэ сэбэрлэнэ, намарай паар хахална. Мал ажалай фермэнүүдые бардам хүрэхэ, эрхим шанартай тэжээлээр хангахын түлөө тэмсэл эмхидхэгдэнэ.

Кубаниин ба Доной таряашадай дүй дүршэл үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэхэ зэргэтэй.

А. ФИЛАТОВ,
ТАСС-ай корр.

СИЛОС ДАРАНА

Байгша ондо нийтынгээ адууhа малые шэмэтэ тэжээлээр гүйсэд хангаха зорилготой Чисааны совхозой механизаторнууд хабартаа 400 гектарта силосэй ургамалнуудые тариhан юм. Удаань энэ тарилгаяа hайнаар харууhалжа, зуруud хоорондын элдүүрилгэ хэпэнэйнь ашаар яhала үндэрөөр ургаа.

Мүнөө совхозой I отделениин механизаторнууд Пётр Авдеев, Виктор Гарилонов, Константин Богардин гэгшэд комбайнаараа 200 гектарта таригдаhан ороohо таряанай холисо сабшажа захалба. Эндэhээ хуряагдаhан ороohо таряанаинь холисо Булагай фермын дэргэдэхи 300 тонно силосэй багтаамжатай томо нүхэн соо дарагдажа байна. Малай шэмэтэ тэжээл болохо силос дараха хүдэлмэридэ арбаад автомашина таhалгаряагүй хүдэлгэгдэнэ.

Ингээд лэ hаяын үдэрнүүдhээ совхозой бүхы отделениин механизаторнууд силос дараха ажалаа жэгдэ эхилхэнь.

Манай корр.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

ТАРЯАШАД, САДОВОДУУД, МАЛШАД ДЭЭШЭЛҮҮЛЭГДЭҺЭН УЯЛГАНУУДЫЕ АБАНА

МОЛДАВИИН овощеводууд гүрэндөө 950 мянган тонно овощ худалдаха гэжэ шиидэнхэй Энэнь урда абаhан уялгануудhаань 100 мянган тонноор ехэ байна.

Эндэхи свёклошод абаhан уялгануудаа 500 мянган тонноор үлүүлхэ, бүхы дээрэнь 3 миллион 800 мянган тонно свёкло худалдаха гэжэ шиидээ.

Гүрэмнай 1 миллион 170 мянган тонно виноград абаха. Энэнь урда тээхи найдуулhанhаань 70 мянган тонноор ехэ байна. Ороohо таряа, тэрэшэлэн тамхи ба мал ажалай бүхы продуктнуудые худалдаха уялганууд үлүүлэн дүүргэгдэхэ.

Тэрэшэлэн **Тульска, Белгородско, Калининградска, Чимкентскэ, Куйбышевскэ, Липецкэ, Свердловско областьнуудай** таряашад хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ худалдаха дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абаба.

(ТАСС).

«САЛЮТ-5» СТАНЦИИН ЭКИПАЖ ХҮДЭЛМЭРЕЭ ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛҺЭЭР

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ЦЕНТР. (Августын 9. ТАСС). «Салют-5» гэжэ замбуулинай научна станциие жолоодон дабшагша Борис Волыновай, Виталий Жолобовой ниидэлгэ үргэлжэлhөөр.

Июлиин 14-дэ эхилhэн «Кристалл» гэжэ технологическа туршалгань амжалтатайгаар дүүргэгдээ. Ургуулагдаhан кристаллнуудай нэгые кристализаторhаа гаргажа, контейнер дотор табиба. Энэнь саашадаа Газар дэлхэйдэ абаашагдаха юм. Хүнгэрэн хөөрэлгын оршон байдалда гагналгын өөрсэ талые шэнжэлхэ «Реакция» гэжэ туршалга хоёрдохёо хэгдээ

Станциин экипаж шад улаан элшэ шэнжэлхэ телескоп-спектрометрэй туhаламжаар ээлжээтэ хэдэ хэдэн шэнжэлгэнүүдые хэбэ. Тиихэдээ дэлхэйн бүмбэрсэгэй хуурай газартай районууд дээрэхи элдэб үндэрэй атмосферын үнгэ тухай мэдээнүүдые абаа.

Космонавтнууд августын 9-нэй үглөөгүүр дэлхэйн нюур талын территориин спектрозональна дүрэ зурагые арадай ажахын аша туhада буулгаба. Энэнь Белоруссиин, Түбэй хара хүрьhэгүй нютагуудай, Поволжиин, Дунда Азиин республикануудай районууд дээрэ хэгдээ.

Телеметрическэ мэдээсэлэй мэдээнүүдэн, космонавтнарай элидхэлнүүдэй ehoop, «Салют-5» гэжэ станциин түхеэрэлгэнүүд ба научна аппаратура hаадгүй hайнаар хүдэлнэ. Экипажай хоёр гэшүүнэй бэень hайн байна. Дэлхэй шадархи замбуулинай дайдые шэнжэлхэ программа амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ.

(ТАСС).

„ЛУНА-24" НИИДХҮҮЛЭГДЭЭ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

Замбуулинай дайдые, Наранай аймагай планетэнүүдые шэнжэлхэ программатай зохилдуулан, 1976 оной августын 9-дэ Москвагай сагаар 18 час 04 минутада «Луна-24» гэжэ автомат станци Советскэ Союзhаа дэгдээгдээ.

Энэ ниидэлгэнь Һарые, Һара шадаран дайдые научна ёhoop шэнжэлжэ үргэлжэлхэ зорилготой.

Тус автомат станци дэлхэйе тойрон ниидэдэг хэмэл ододой замбуулиндахи замhaa Һара тээшэ шэглүүлэгдэн ниидхүүлэгдэбэ. «Луна 24» станциин ниидэлгын зам хараалагдаhанда дүтэрхы байна.

Телеметрическэ информациин мэдээнүүдэй ёhoop, станциин оньhон түхеэрэлгэнүүд ба агрегадууд hаадгүй hайнаар хүдэлнэ.

Газар дээрэхи командно-тоолон тодорхойлхо бүлэг хэрэгсэлнүүд станцитай бата тогтууритай холбоо бэелүүлнэ.

Залан хүтэлхэ-тоолон тодорхойлхо центртэ ороhон мэдээнүүд шалгагдан шэнжэлэгдэжэ байна.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР А. А. РОЖКОВАЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын партийна органуудта эдэбхитэй hайнаар ажаллаhананинь түлөө, түрэhөөр 50 наhатай болоhонтоинь дашарамдуулан, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой юрэнхы таhагые даагша нүхэр **Рожкова** Антонина Андреевнае Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо В. УБЕЕВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.

1976 оной августын 10.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

МАРТАГДАШАГҮЙ ҺАЙХАН ҮДЭР

(КПСС-эй Советскэ райкомой бюро дээрэһээ тэмдэглэл)

ХҮН БҮХЭНЭЙ бүхы наһан соонь мартагдашагүй һайхан үдэрнүүд олон байдаг ааб даа. Зүгөөр эдэнэрэй дунда тон ехэ удха шанартай, ажабайдалыень үндэһөөрнь хубилгаһан үдэрнүүд баһал тохёолдодог гээшэ. Нимэ үдэр хадаа партида ороһон үдэрни юм гээд олон хүн хэлэхэ байха.

Бодоод үзыт даа. Мини юрэ, гэнтэ коммунист болохо байна гээд шиидхэбэри абтадаггүй. Зүрхэ сэдьхэлэйнгээ, ухаан бодолойнгоо, тиимһээ тиитэрээ һэшхэлэйнгээ уряагаар лэ нимэ шиидхэбэри абтадаг ха юм. Тиимэһээ партиин гэшүүн гү, али партиин гэшүүндэ кандидат болохо үдэрөө һайндэр мэтээр угтан абажа, ажабайдалдашни тон ехэ хубилалтын болоһонийе ойлгоно ха юмши...

КПСС-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь Вандан Бадмаевич Базаров бюрогой ээлжээтэ заседаниин нээгдэһэн тухай соносхоод, үзэмжэдэнь табигдаһан түрүүшын асуудал зүбшэжэ эхилээ гээд дурадхана. Тиигээд лэ партида шэнэ гэшүүдые абалган эхилээ һэн.

— Маурищнин Евгений Семенович. Орогты.

Энэ нүхэр Буряадай геологоуправлениин түбэй геологическа экспедициин ахалагша геологоор ажалладаг юм. 1966 ондо Эрхүүгэй университет дүүргээд, манай эндэ хүдэлнэ. Амжалта түгэсөөр ажаллаһанайнгаа түлөө коммунис ажалай ударник гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртөө. Ниитын хүдэлмэридэ тон эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байна. Евгений Семенович дүй дүршэл ехэтэй политинформатор, оршон байгаалиие хамгаалгын бүлгэмэй эхин организациин түрүүлэгшэ. Сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь нүхэр Маурищнининие ехэ хүндэлдэг, даруу номгон, хурса хүн гэжэ хэлсэдэг байха юм.

Бюрогой гэшүүд асуудалнуудые һуража эхилбэ:

— Партиин гэшүүндэ кандидат ябаха үе соогоо партийна хамтын суглаанууд дээрэ хэды дахин үгэ хэлээбта?

— Гурба дахин.

— Гол түлэб юун тухай хэлэһэн болонот?

— Ажал тухайгаа. Дэлгэрэнгыгээр хэлэхэдэ, геолого-бэдэрэлгын хүдэлмэридэ мүнөө үедэ бии байһан түрүү һонол арганүүдые хэрэглэхэ тухан. Гадна ажалай журам һайжаруулха асуудалаар үгэ хэлээ һэм.

— Та ахалагша геолог байнат. Гол уялгатнай юун болоноб?

— Геологическа албанай түлөө харюусадагби. Тиихэдэ геолого-бэдэрэлгын хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ, һайнаар, түргэнөөр ябахадань нүлөөлхэ гол уялгатайб.

— Ямар партийна даабари дүүргэдэг гээшэбта?

— Политинформаторби. Гадна оршон тойронхи байгаалиис хамгаалха бүлгэмэй эхин организациин түрүүлэгшээр һунгагданхайб.

— Үшөө асуудалнууд бии гү?

— Үгы, үгы.

— Ямар дурадхалнууд байнаб?

— Партиин гэшүүнээр абаха.

— Ондоо дурадхал бии гү?

— Үгы, үгы

КПСС-эй райкомой секретарь В. Б. Базаров баяр жабхалантайгаар мэдээсэнэ:

— Евгений Семенович Маурищнин партиин гэшүүнээр абтаба. Амжалта хүсэнэбди. Коммунистын нэрэ зэргые хододоо дээрэ үргэжэ ябагты.

— Һайн даа...

Евгений Маурищнин ехэл сэдьхэлээ хүдэлһэн янзатай. Тангариглажа байһандал сэб сэхэ зогсоно.

— Һайн даа. Этигэл найдабариие хамнай харюулхаб.

Удаань партиин гэшүүндэ кандидадуудые абалган эхилбэ. Буряадай хэлхеэ холбооной управлениин дэргэдэхи үйлэдбэриин-техническэ түбэй инспекциин ахалагша инженер В. Б. Базыкин, хүдэлмэришэн залуушуулай 18-дахи һургуулиин түүхын багша Е. Г. Харитонова, столовонуудай 1-дэхи трестын 7-дохи столовын ахалагша тогоошон Т. А. Лагутина, Буряадай гүрэнэй багшанарай институдай комсомолой комитедэй секретариин орлогшо В. В. Конечных гэгшэд КПСС-эй гэшүүндэ кандидадуудаар абтана. Эдэнэр бултадаа даажа байһан ажалдаа, тушаалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, эрдэм мэдэсээ ходо дээшэлүүлжэ ябахые оролдодог зон юм.

Жэшээлхэдэ, В. Б. Базыкин һайн дуранай арадай дружинын гэшүүн, профсоюзайнгаа комитедэй ниитэ-соёлой хүдэлмэриин секторые даагша. Е. Г. Харитонова 1974 ондо марксизм-ленинизмын университет дүүргэхэдээ, кандидадай шалгалта тушаажа шадаа. Т. А. Лагутина коммунис ажалай һургуулида һурана. Эдэ жэшээнүүд дээрэһээ абаад харахада, үнэхөөрөө, түрүү, эдэбхитэй хүнүүд манай агуу партиин зэргэдэ жагсаба гэжэ һанагдана.

Илья Николаевич Шишкин 1967 ондо Оренбургска областиин Бугурусланска летно училищи дүүргээ һэн. Тэндэһээ Улаан-Үдымнай авиапредприятида эльгээгдээ. Нижнеангарскда АН-2 самолет жолоодоо. Тиигэхэ зуураа эрдэм мэдэсээ, мэргэжэл шадабариия саашадань дээшэлүүлхые шадал туха соогоо оролдодог һэн. Энээнэйнгээ ашаар АН-24 түхэлэй самолет жолоодохо эрхэтэй болонхой. Мүнөө хоёрдохи пилодоор ажаллана.

Һая гуша хүрэжэ ябаашье һаа, Илья Николаевич Шишкин эгээл дүй дүршэлтэй летчигүүдай нэгэн гэжэ суурхадаг. Тиимэһээ училищи һая дүүргээд ерэһэн залуу хүбүүдтэ мэргэжэлээ бүри һайнаар шудалхадань туһалдаг, тон эдэбхитэй һурган хүмүүжүүлэгшэдэй нэгэн юм. Гадна арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүн һэн тула, энэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулдаг гээшэ.

Дээрэ хэлэгшээ гэршэлхын тулада нүхэр И. Н. Шишкинэй партиин гэшүүндэ кандидадаар абтаһан суглаан дээрэ сугтаа ажалладаг аха нүхэдэйнь, үнинэй коммунистнуудай юун гэжэ хэлэһэн тухайнь дурдаха дуран хүрэнэ.

«Илья Николаевич эгээл дүй дүршэл ехэтэй летчигүүдаймнай нэгэн. Ходоо түбшэн даруу зантай, һайхан сэдьхэлтэй хүн гэжэ һанагшаб. Залуушуулда туһалхадаа сүлөө сагаа гамнангүй ябадагыень бидэнэр, бултадаа һайн мэдэнэбди. Юрэдөө, коммунистын нэрэ зэргые дээрэ үргэжэ ябаха хүн Илья Шишкин лэ даа» — гэжэ С. М. Тарасов хэлэһэн байна.

«Нүхэр Тарасов тон зүб хэлэнэ. Би тэрэниие бүрин дүүрэнээр дэмжэнэб. — гээд Г. К. Полуянов хэлэнэ. — Илья Шишкин ниитын хүдэлмэридэ ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг хүн ха юм. Тэрэнэй комсомолоймнай эхин организациин секретарлар һунгагдаһанһаа хойшо хүдэлмэринь хараа байса һайжараа. Коммунист боложо шадаха хүн гэжэ һананаб...»

«Партиин гэшүүндэ кандидат болоһоноортнай амаршалнаб. Амжалтатай һайн яба, хүндэтэ нүхэр». Энэ бюро дээрэ табан хүн нимэ үреэлээр үдэшэгдэн партиин райкомой секретариин кабинет сооһоо гарахадаа, зүрхэ сэдьхэл соогоо, ухаан бодол соогоо ехэл хүлгэнхэй, һайн һайхан, үндэр бодолдо, мэдэрэлдэ абтанхай гараа ёһотой гэжэ батаар этигэнэбди. Юуб гэхэдэ, агуу Ленинэй партида сэдьхэлэй уряагаар лэ ородог ха юм.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ,
манай корр.

МАЛАЙ ТЭЖЭЭЛ — *мүнөөдэрэй гол асуудал*

БОГОНИ БОЛЗОР СОО ҺАЙН ШАНАРГАЙГААР

Хориин аймагай «Шэнэ Үдэ» газетын редакци хирэ-хирэ болоод лэ һонирхолтой уулзалгануудые үнгэргэжэ байдаг юм. Һая КПСС-эй райкомтой суг аймагайнгаа түрүү механизаторнууд болон луговодуудые, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые, парткомуудай секретарьнарые, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые суглуулжа, тэжээл бэлэдхэхэ асуудалда зорюулагдаһан уулзалга эмхидхэбэ.

Аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин главна агроном Н. Н. Соболев тус уулзалгые нээхэдээ, аймаг соо тэжээл бэлэдхэлгын хүр зэргээр ябажа эхилһэн, таряа хураалгада бэлэдхэлэй ямараар ябажа байһан тухай тобшохоноор хөөрэһэн байна.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ Хориин аймагай ажалшад хамта дээрээ 356 мянган центнер шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ юм. Энээнэй 243 мянган центнерынь үбһэн. Энээнһээ гадна 109 мянган центнер ороохо тэжээлэй рациондо оруулха зорилго мүн лэ табигдана.

Эдэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада юун хэгдээ гээшэб? Түбхын түрүүндэ хабарайнгаа тарилгые болзор соо, эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ гэжэ ехэ оролдоһон юм. 30.000 гектар газарта ороохото, 11.450 гектарта тэжээлэй ургамалнууд таригдаа. 12.000 гектар сабшалан, 680 гектар таряалан уһалагдаһан, 4.000 тонно минеральна, 65.000 тонно наг шэбхэ хүрьһэндэнь оруулагдаа.

Мүнөө үедэ ургасын хойноһоо харууһалха хүдэлмэри яһала һайнаар ябуулагдана. Сенаж болон силос дараха, набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ, ногооной гурил татахаһаа эхилээд, үбһэ сабшалга хүрэтэр — нилээн ехэ хүдэлмэри мүнөө хэгдэжэ байнхай.

Энэ үедэ эмхидхэлэй, ниитэ политическэ хүдэлмэриие далайса ехэтэйгээр ябуулжа, социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ асуудалда онсо анхарал хандуулжа, морально болон материальна урмашуулга зүбөөр хэрэглэжэ шадаал һаа, амжалта заабол туйлагдаха гэжэ Н. Н. Соболев үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

Удаань уулзалгада хабаадагшад һанамжаяа андалдаба. Нэн түрүүлэн Хориин совхозой директор В. Т. Тугдумов үгэ абана.

— Манай коллектив байгша оной июлиин 14-һөө тэжээл бэлэдхэлгынгээ хүдэлмэри эхилһэн юм. Урда тээнь энэ кампанида бэлэдхэлэй горитой хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлээ һэмди. Тиихэдээ шухала хэрэгтэй бүхы юумэн хараалагдаһан, зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. Манай һанахада, тэжээл бэлэдхэлгэ яһала һайнаар ябуулагдана.

Мүнөө жэлдэ 22 мянган центнер үбһэ, 80 тонно набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ, 1,5 мянган тонно силос дараха зорилготойбди. Эдэ түсэбүүдээ дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ёһотой байһанаа һайн ойлгоһон тула энэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулнабди.

Түрүү ажахынуудай жэшээгээр һүүлэй үедэ отара, фермэ шадарай участогуудые бии болгохо асуудалда ехэ анхарал хандуулагдаа. 846 гектар хэмжээтэй нимэ участогууд мүнөө бии болгогдонхой.

Энээнһээ гадна совхоздомнай 186 гектар шэнэ газар хахалагдажа, тэндэ нэгэ жэлэй ногоон таригданхай. Удаадахи жэлнүүдтэ эндэ олон жэлэй ногоо тариха зорилго табигдана. Иигэжэ тэжээлэй үндэһэ һууриие саашадань бэхижүүлхые оролдожо байнабди.

Хүлэй совхозой парткомой секретарь Н. Д. Ламханов тэжээл бэлэдхэлгэдэ коммунист болон комсомолшуудай хабаадалга тухай онсо тоготобо.

— Үбһэ бэлэдхэхэ 8 звено манда хүдэлнэ. Тэдэнэй гурбанайнь ударидагшад коммунистнууд. Саг зуурын партийна 3 бүлэг бии болгогдонхой. Гэшүүдынь агитатор болон политинформаторнууд, комсомол-залуушуулай хоёр звено мүн лэ энэ ажалда гараад байна.

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ ажаллажа байһан зониие хангаха зорилготой агитбригада эмхидхэгдээ. Мүнөө холо ойрын сабшалан дээгүүр ябажа, һонирхолтой концерт харуулна, лекци уншана.

Хурбын совхозой главна инженер Ч. Б. Содоев мотокосилкануудые олоор худалдажа абаха дурадхал оруулаа. Юуб гэхэдэ, энээгээр ногоо сабшахада, доогуур абтана, ажалай бүтээсэ ехээр дээшэлнэ. Энэ дурадхал нэгэн дуугаар һайшаагдаба.

Үдын совхозой машинно-тракторна мастерскойе даагша А. П. Чумаков, «Сельхозтехникын» аймагай отделениие эрхилэгшэ П. И. Краснопеев, Дээдэ-Тайлсын совхозой директор П. О. Никитин гэгшэд үбһэ хураалгын техникэдэ шухала хэрэгтэй запас частьнуудай ехэ дутамаг байһан тухай һанаагаа зобонгёор мэдүүлээ һэн. Жэшээлхэдэ, тармуурнуудай шүдэнүүд, тэдэниис барюулдаг детальнууд үгы байна. Гадна запас частьнуудай үгы байһанһаа боложо, олон волокушанууд хүдэлгэгдэнэгүй. Ондоо тээшэнь захилай хэгдээшье һаань, эдэниие олохо арга үгы.

Бухал шэрэхэ 4, һүри хаяха 1 түхеэрэлгэ, үбһэнэй 18 косилка аймагай ажахынуудта үгтэхэ болонхой. Зүгөөр аяар дүрбэдэхи квартал соо абтаха байһандань гайхахаһаа бэшэ аргагүй гэжэ үгэ хэлэгшэд мэдүүлнэ.

Гэбэшье өөһэдынгөө бүхы арга боломжонуудые хэрэглэхэ, шэнэлэн заһабарилхаар детальнуудыень хэрэглэхые оролдодог байна. Гадна «Сельхозтехникын» аймагай отделенидэ һолоомо һүрилхэ түхеэрэлгэнүүд мүнөө бэлэн болгогдоо.

Хориин аймагай ажалшад тэжээл бэлэдхэлгээ таряа хураалгын эхилтэр түгэсхэхэ зорилго урдаа табиба. Тиимэһээ энэ уулзалгада хабаадагшадай баталан абаһан, аймагай ажалшадта хандаһан нэмэл бэшэг ехэ удха шанартай.

Тиигээдшье уулзалга баһал һонирхолтойгоор үнгэржэ, ашатай, туһатай байха байһаниинь лаб.

Уулзалгада КПСС-эй обкомой секретарь А. А. Бадиев, партиин Хориин райкомой нэгэдэхи секретарь В. У. Дарханов гэгшэд хабаадалсажа, үгэ хэлэһэн байна.

Ж. БАДМАЕВ.

Фотокорреспондент Ц. Цыренжаповай буулгаһан энэ фото-зураг дээрэ Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой шубуушан Лидия Варфоломеевае харанат. Энэ нүхэрнай колхозой эрхим шубуушад Р. Чукломина, А. Даквакни, В. Федорова, Д. Бельская гэгшэдтэй ажаллажа, нилээд дүршэһэн юм. Лидия Варфоломеевагай ажалладаг фермын коллектив мүнөө 28765 галуу тус бүриин 3500 грамм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагаа. Һалдаа үшөө 15 мянган галуу мяханда эльгээхээр хараална. Энээндэ залуу шубуушан Л. Варфоломеевагай хубита яһала бии.

УГ ЗАЛГАМЖАЛҺАН ХҮДЭЛМЭРИШЭН

М. И. Калининай нэрэмжэтэ депогой машинист эсэгынгээ ажал үргэлжэлүүлжэ ябаһан Н. В. Янченко тухай бидэ мүнөө уншагшадтаа хөөрэхэмнай.

Хөөрөөнэйнгөө эхиндэ Николай Васильевичай эсэгэ Василий Яковлевич тухай богонихоноор дурдалтай гэжэ һананабди. Юуб гэхэдэ, үхибүүд түрэлхидэйнгөө наһаараа хэһэн ажал халан абахадаа, ехэнхидээ тэдэнэйнгээ ажалдаа хандасые, ажалдаа дуратай байһыень хаража, ойлгожо, ажаланнь зондо туһатайе мэдэржэ, мэргэжэлыень саашань үргэлжэлүүлнэ.

В. Я. Янченко юрын лэ хүдэлмэришэн һэн, 1936 онһоо амаралтын наһа гүйсэтэрөө (1965 он), машинистын туһалагшаар ажаллаа. Василий Яковлевич үшөө 11 наһатайһаа (Алтайн хизаарта түрэһэн) баяшуулай үхэр мал адуулжа эхилээ һэн... Армиин һүүлээр 1934 онһоо Улаан-Үдын деподо паровозой кочегараар хүдэлжэ эхилээ. Василий Яковлевичай нэрэ депогой Хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшээтэй юм. Тиихэдэ ажалайнь дэбтэр соо хэдэн нюур нимэ үгэнүүдые уншанабди: «Социалис уялгануудаа үлүүлһэнэйнь түлөө шан», «Ажалдаа үүсхэл гаргаһанайнь түлөө...», «паровозоо үбэлэй сагта һайнаар бэлдэһэнэйнь түлөө...»

В. Я. Янченко амаралтада гараһаншье һаа, шадал зэргээрээ ажал хэнэ. «Коммунис ажалай ударник» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй, нэрэнь Хүндэлэлэй самбарта бэшээтэй.

Ажалша эсэгын жэшээ, һургаалые Николай Васильевич бага ябахаһаа ой ухаагаараа мэдэрээ, ойлгоо бшуу. Коля хүбүүн багаһаа эсэгэтэеэ суг паровоздонь һуугаад ябалсадаг байһан.

Николай хүбүүн 1954 ондо долоодохи класс бараг һайн дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр, гэртэхинээ гайхуулан, энээнһээ урда юуншье гэжэ хэлэдэггүй аад, машинистын мэргэжэл шудалжа, түмэр замда хүдэлхэ дуратай байһанаа эхэ, эсэгэдээ хэлээ һэн. Тэрэ үедэ Улаан-Үдын түмэр замай 2-дохи училищида паровозой машинистын туһалагшые бэлэдхэдэг байгаа. Николай нүхэр хүбүүн Михаил Сметанскии гэгшэтэеэ училищида орожо, энэ һургуулияа дүүргээд, паровоздо хоёр жэлэй туршада гал түлигшөөр хүдэлөө һэн.

Удаань сэрэгэй албан. Һүүлээрнь 1960 онһоо табан жэлэй хугасаада хүнүүдые шэрэдэг паровозой машинистын туһалагша. Тэрэ сагһаа хойшо ажалаа таһалгаряагүйгөөр һура һуралаар мүнөө электровозой (ашаанай ба пассажирска) гурбадахи классай машинист болонхой. Хүбүүниинь ажалша эсэгынгээ намгар бүри баян болгон, саашань үргэлжэлүүлнэ. Юуб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, хүдэлжэ байжа мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ гээшэ бэрхэ, хоёрдохёор, үсөөхэн лэ машинистнууд ашаанай ба пассажирска электровозуудые жолоодохо эрхэтэй.

1961—1962 онуудай туршада эсэгэ хүбүүн хоёр нэгэ паровоздо ээлжэлээд хүдэлдэг һэн. Эсэгэнь гэртээ харижа, хүбүүниинь паровозыень саашань жолоододог бэлэй. Эгээл эндэ залуу хүн хүдэлмэришэн эсэгынгээ һургуули гараа бшуу. Василий Яковлевич ямар байдалда паровозоо, тэрэнэйнгээ зэр зэмсэг орхиноб — эдэ бүгэдэнь хүбүүнэйнь хёрхо нюдэнһөө зайладаггүй байгаа. Энэл 1961 ондо Н. В. Янченко Коммунис партиин гэшүүн болоо. Тэрэ гэһэнһээ хойшо Николай Васильевич тон харюусалгатай, найдамтай машинистнуудай тоодо оролсоһон. Коммунист Янченко энэ зуун инструктор -машинистынгээ орондо колоннеёо һара хахадай туршада даагаа.

Н. В. Янченко гэр бүлынгөөшье ажал өөрөө хэдэг, гэр соохинь нарин нягта, үнгэтэ телевизор, транзисторна приёмник, магнитофон, жэрылдэһэн номууд... Эдэ номуудай дунда В. Скоттын, А. Чеховэй, С. Есенинэй... зохёолнууд.

Николай Васильевич эсэгынгээ өөртэнь үгэһэн һургуули хоёр хүбүүдтээ дамжуулна. Ехэ хүбүүниинь — Коля долоодохи класс дүүргээ, номдоо бэрхээр һурадаг, конькигаар эдиршүүлэй нэгэдэхи разрядтай юм. Харин долоотой Олег мүнөө жэл һургуулида ороха. Хүдэлмэришэн Н. В. Янченко эсэгынгээ ажалша һургаалаар үхибүүдээ хүмүүжүүлнэ. Тэдэнэрынь ямаршье ажал хаанашье хээ хадаа хүдэлмэришэ эсэгынгээ һургаалаар лаб ябаха гэжэ энэ бүлын эсэгэтэй танилсаад байхадаа найдааб.

Д.-Р. ДАМБАЕВ,
манай корр.

Шэнэ һургуули toллогдохонь

Ан үсхэбэрилдэг «Забайкальский» совхозой хүдэлмэришэдэй байдал һуудал жэлһээ жэлдэ улам һайжарна.

— Мүнөө жэл 18 бүлэ айлай орохо нэгэ гэр, 320 һурагшадай һураха дунда һургуулиин байшан, бүхы һууриние халуун уурaлаар хангаха түбэй котельнэ ашаглалгада тушаагдаха юм, — гэжэ совхозой директор Николай Михайлович Сонин баяртайгаар хэлэжэ байгаа.

Ойрын жэлнүүдтэ совхозой түб һууринда бүри ехэ барилга хэгдэхэ юм. 200 үхибүүдэй саад-ясли, 24 бүлэ айлай орохо хэдэн гэрнүүд шулуугаар баригдажа, һууринай үйлсэнүүд сүм асфальтаар хушагдахаар хараалагдана.

Набтархан добуунай оройдо, тужын хажуудахана баригдаһан һургуулиин байшан һууринай алиншье талаһаа элихэнээр харагдана. «Бурятцелинстрой» трестын 173-дахи колонный шулуушад, штукатур шэрдэгшэд, 519-дэхи колонный сантехнигүүд ба электригүүд, Улаан-Үдын индустриальна техникумэй студентнэрэй «Ая Ганга» гэжэ барилгын отрядай басагадууд эндэ хүдэлжэ байна. Эдэнэр һургуулиин байшангай барилга августын 31-дэ дүүргэжэ, ашаглалгада тушааха түсэбтэй.

— Бидэнэр мүнөө хоёр хэлаан соо дотор талын хүдэлмэри хэнэбди. Ханада шабар хаяха, жэгдэлхэ онһон техникэ түрүүшынхиеэ эндэ хэрэглэбэбди. Ехэл амар, түргэншье байна. Иигээд сонхын можо, рама, батарейнүүдые пневматическа пистолеудүүдээр шэрдэхэмнай. Бидэнэр, хүдөөгэй барилгашад эгээл түрүүшынхиеэ «бага техникэ» хэрэглэжэ эхилээбди. Иигээд барилга бүри түргэнөөр, һайн шанартайгаар хэдэг болохомнай,— гэжэ штукатурнуудай бригадир О. Е. Баженова баяртайгаар хөөрэнэ.

Оньһожоруулагдамал 173-дахи колонный барилгашад ганса июль соо 30 мянган түхэригэй барилга хэхэ аад, аяар 39 мянган түхэригэй барилга хэһэн байна.

Штукатур шэрдэгшэд, студентнэрэй «Ая ганга» отрядай басагад һургуулиин таһагуудые сагаадажа байна. Буряадай АССР-эй габьяата барилгашан Елена Орлова эндэ туха сүлөөгүй сонхонуудай рамануудые шэрдэнэ. Арбаад жэл барилгада хүдэлжэ баян дүршэлтэй болоһон хүдэлмэришэн, халаанай туршада 12 дүрбэлжэн метр хана штукатурдаха аад, 14—15 дүрбэлжэн метр хана штукатурдадаг. Гэрэй пол, сонхын рама, үүдэ шэрдэхэдээ бүришье бэрхэ. Нимэ бэрхэ хүдэлмэришэд О. Е. Баженовагай бригадада олон юм. Эдэнэр һургуулиин дотор ханануудые штукатурдаха даабаряа болзорһоонь арбан хоногоор урид дүүргээд, сонхын рама, можонуудые шэрдэжэ захалба бшуу.

Гомбо Гаврилович Бадмаевай хүтэлбэрилдэг бригадын дархашуул сонхын рамануудые, үүдэнүүдые һуулгаха, пол табиха ажалаа мүн лэ болзорһоонь урид дүүргэбэ. Тимофей Дабеевич Пунцуковой хүтэлбэрилдэг бригадын шулуушад шэнэ һургуулиин байшан бодхоолсоо. Мүнөө актова залай хүшалтыень табижа байна. Социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, хабе шадалаа яһалал гаргана.

— Һургуулиин барилга түргэнөөр хэхэ хэрэгтэмнай совхозой хүтэлбэрилэгшэд, хүдэлмэришэд ехэ туһа хүргэдэг. Совхозой директор М. Н. Сонин машина, трактор үгэдэг, хүдэлмэришэдые эльгээдэг. Захил хэгшэдэй иигэжэ туһалжа байхадань үшөөл һайнаар хүдэлхэ гэжэ оролдонобди, — гэжэ прораб А. Г. Немчинов хэлэнэ.

Һуралсалай эхилтэр үсөөхэн лэ үдэр үлөө. Эдэнэй ажал хүдэлмэри хараад байхадаа барилгашад урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлжэ, һургуулиин байшан саг соонь бариижа дүүргэхэ арга шадалтай.

К. ЖАМЬЯНОВ

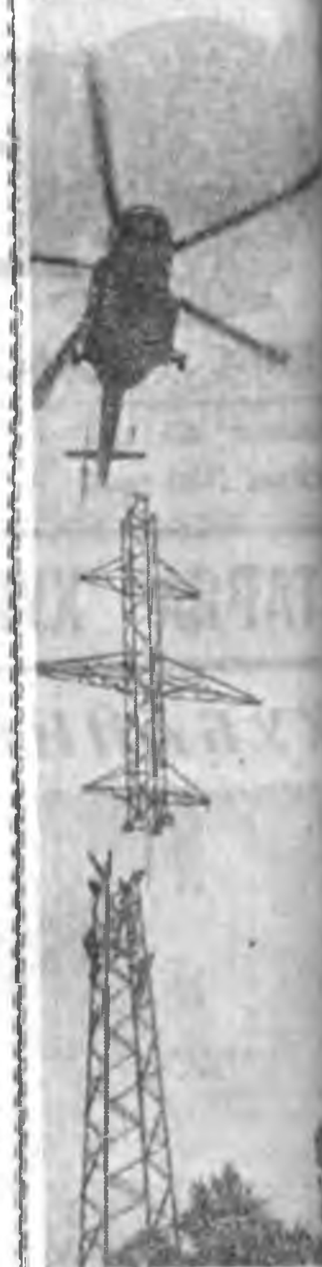

ТЮМЕНИИН ОБЛАС... «Запсибэлектросетьстрой» трест Баруун Сибириин ... заар баян районуудые элє... рын элшэ хүсөөр хангал... Электрын элшэ хүсэ дам... жуулгын, хүсэтэ подстанц... нуудые барилгын түрүү арга... нуудые энэ коллектив ... дан түргэнөөр нэбтэрүүлнэ... Эндэ вертолёдууд аша ур... тайгөөр хэрэглэгдэнэ. Хойт... зүгэй бүтүү бүглүү ой та... га, намаг налхи газарнууд... ЛЭП-эй хэдэн тонно бахан... нууд, түхеэрэлгэнүүд вер... толёдуудай хүсөөр тодхог... но.

Энэ жэлдэ Сургутска... ГЭС-эй элшэ хүсэн суур... Самотлор, нефтикич шэ... уурхайнуудта дамжуулагд... ха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «МИ-... вертолёт баханын зоогдо... газарта бүхэлэлтэ хэжэ ба... на.

ТАСС-ай фотохроника.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДТА

ГРУЗИ:

РУСТАВСКА МЕТАЛЛУРГНУУДАЙ АМЖАЛТА

Руставска металлургическа заводой хүдэлмэрилэгшэд жэлэй социалис уялгануудай нэгые — түсэбһөө гадуур металл үйлэдбэрилхэ гэһэнээ болзорһоонь урид дүүргэбэ. Даабариһаа гадуур 15 мянган тонно булад, арба мянган тонно прокат үйлэдбэрилэгдөө. Энэнь тушаан болоно туйлагдаһан амжалта бэшэ юм. Олохон бригаданууд түргэн аргаар булад хайлуулха графигаар ажаллана, мартен пэшэнүүдэй заһабаринуудай хоорондохи хүдэлмэриин болзор һунаагдаа. Үйлэдбэриин бүхы шатануудта ажалай түрүү арганүүдые нэбтэрүүлхээр хараалан, һайн шанартай продукци түргөөр бүтээн гаргаха карта энэ предприятида зохёогдонхой.

Тэдэ картануудай ёһоор хүдэлмэрилэн, нормоор хараалагдаһанһаа 40 тонноор ехэ продукци прокат хэдэг хүдэлмэришэн бүхэн халаан соогоо үгэнэ. Ажалай түрүү арга шэнжэлжэ үзэхэ һургуулинууд энэ заводто хүдэлнэ. Энэ һургуулида мянга гаран хүн һурадаг.

МОЛДАВИ:

БОЛЗОРҺООНЬ УРИД

Эндэхи барилгашад Кишиневой хоёрдохи ТЭЦ-эй түрүүшын блогые болзорһоонь урид тодхожо эхилбэ. Тэдэнэр агрегадые хабсаралгаяа нормоор хараалагдаһан болзорһоо урид дүүргэжэ, декабриин һүүл тээшэ ашаглалгада оруулхаар шиидээ.

Шэнэ теплоцентраль хотын промышленна предприятинуудые, байрын гэрнүүдые электрын элшэ хүсөөр хангалгаяа нэгэ хахад дахин ехэ болгохо арга олгохо байна. Тиигэһэнэй ашаар 1980 он болотор Кишиневтохи үреөр бага 45 котельные хаажа, 20 мянган тонно түлишэ алмаха аргатай болохо юм.

РСФСР:

ЖЭЛ СОО ХОЁР УРГАСА

Краснодарска хизаарта таряа хураһанай һүүлээр сүлөөрһэн газарта кукуруза тариха хүдэлмэри эхилбэ. Таряашад 200 мянган гектарта кукуруза таряа. Түрүүшын агрегадуудай ябаһан газарта ургамалай эшэнүүд бултайжа захалаа. Кубаньда таряа хураһанай һүүлээр кукуруза тарихада нэгэ талмайһаа жэлэй туршада хоёр ургаса — ороохо таряа, силос болохо буурсагтай набша намаа хураха арга олгоно. Энэнь тэжээлэй нөөсэдэ ехэ нэмэлтэ болохо байна.

ТАДЖИКИСТАН:

ХААЛТА ДЭЭРЭХИ «УТЮГ»

Нурегэй ГЭС-эй 300 метр хаалтада адхагдаһан хайр, шулууе хүсэтэ катогоор нягтаруулан дарахада, ажалынь гурба дахин түргэдхэгдэнэ. Барилгын ухаалан зохёогшодой бүтээһэн 120 тонныи агрегат юрын долоо, найман катогые һэлгэнэ. Нимэ хүндэ шэгнүүртэй «утюг» энэ хаалтаа түргэн дүүргэхэ арга барилгашадта олгохо байна.

УЗБЕКИСТАН:

ПЛАЗМОТРОН — ГАЗААР ЗҮҺЭГШЭ

Плазма гээшэ узбек мелиораторнуудта ёһотой туһалагшань болоо. Энэнь шанха доошоо нүхэнүүд соохи сорогонуудай хажуу талаар һүбэнүүдые гаргана.

Плазма хэрэглэдэг автомат түхэлэй энэ түхеэрэлгэ газаар зүһэдэг арбан хүниис һэлгэжэ, халаанай туршада 20 мянган һүбэ гаргана.

Узбекистанай мелиораторнууд жэл бүри 40 мянган метр соргонуудые нүхэнүүд соо һуулгажа, хүнэй уха ба уһалуурида хэрэглэгдэхэ уһа газар дороһоо гаргана. Нимэ хүндэ ажалые бүхы дээрэнь автомадай туһаламжаар бүтээдэг болохын тула табан түхеэрэлгэ хэрэгтэй. Мелиораторнууд мүнөө тэдэниие абанхай.

ЭСТОНИ:

ФОРЕЛЬ ЭНДЭ НЮТАГЖАХАНЬ

Үнэтэ форель загаһан далайн уһан соо байнад хоёр, хоёр хахад дахин түргөөр үдэнэ гэжэ республикын эрдэмтэд болон загаһа үсхэбэрилэгшэд элирүүлээ. С. М. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой мэргэжэлтэд загаһа үдхэхэ ехэ ажахын проект зохёожо, Финскэ тохой эрьедэ баряа. Гурбан гектар талмай дээрэ 25 сөөрэм тоогдоо. Хүсэтэ бүлүүр станци далайн һэрюун уһа таһалгаряагүй бүлэн гаргажа, сөөрэмэй уһан часай туршада гурба дахин һэлгэгдэнэ. Иигэжэ форелиин үдэхэ зохид байдал хангагдана.

АЗЕРБАЙДЖАН:

ШЭНЭ ЭКСПОНАДУУД

Азербайджанай ССР-эй Наукануудай академиин Ботаникын институдай 600 мянган хэһэг гербарида шэнэ экспонадууд нэмэбэ. Ехэ Кавказай зүүн хадануудай ургамалай аймагые шэнжэлхэ экспедици гоёолтын, техническэ, эмэй ургамалнуудые суглуулжа. 2 мянган набшаһануудай коллекци бии болгоо. Ботаническа саадта һуулгаха шухаг ургамалнуудые эрдэмтэд гаргалсаа.

Энэ институт олон оронойн научна 40 эмхи зургаантай гербаринуудаа андалдана.

(ТАСС).

АЗЕРБАЙДЖАНАЙ ССР. Ажаһуудалай кондиционернуудэй үнгэрһэн жэлэй һүүл багта ашаглалгада оруулагдаһан Бакудахи завод искусственнаар уларил байгуулха аппарадуудые олоор бүтээн гаргадаг болонхой. Япон фирмэнүүдэй хабаадалгатайгаар байгуулагдаһан энэ предприяти мүнөө үе сагай эрилтэдэ таарама һайн түхеэрэлгэнүүдээр хангагдана. Прибор бүтээгшэд предприятияа проектнэ хүсэндэнь хүргэхэ — жэл соо 400 мянган кондиционер бүтээн гаргадаг болохо гэжэ оролдоно. Мүнөө һара бүри түсэбһөө гадуур 24 аппарат бүтээгдэн гаргагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: кондиционернүүдые хабсаргалга.

ТАСС-ай фотохроника

ТҮГШҮҮРИЛТЭ БАЙДАЛЫЕ ҺУЛАРУУЛГА

...үлэй жэлнүүдтэ уласхоорондын байдалда болоһон ... хубилалтануудай нэгэндэ, «хүйтэн дайнай» ... хайлантажа, уласхоорондын байдалай политическэ ударил һуларжа эхилһэн байна.

КПСС-эй XXIV, XXV съездүүдэй хоорондохи хугацаа ... эб найрамдалай программа бэелүүлгэ ... тон ехэ үүргэтэй ... ниинь бүгэдэндэ эли. Программын тон ехэ удхашанартай байһыень, уласхоорондын оршондо аюулгүй байдал сахиха хэрэгтэ ... удаан тэмсэлэй тон ехэ ... тэй байһан тухайда ... Л. И. Брежнев тэмдэглэһэн байна. Энэ хэрэгэй ... хүсэ шадалаа гамнангүй ... удэлхэ ёһотойбди гэжэ ... һэн.

Уласхоорондын оршондо түгшүүрилтэ байдалай һуларжа байһан ушар хадаа ... дээрэ боложо байһан ... үйлэ хэрэгүүдтэ ехэхэн ... үзүүлдэг болонхой. ... һээ мүнөө бүмбэрсэг ... дээрэ энэ талаар ... сурталай болон политическэ ... тон хурса тэмсэл болоно гээшэ.

... оронуудай тала ... шад энэ уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалай һуларга хадаа гансал Советэй Союзда туһатай, тэндэ ... баруун гүрэнүүдэй олзо юумэн үгы гэхэ мэтэ ... худал хуурмаг үгэнүүдые һүүлэй үедэ тараадаг ... хой. Түгшүүрилтэ байдалай һуларуулха хэрэгые ... нигэжэ гажа буруу ... юд, баруунай номнол...

шод бүгэдэндэ идхаха гэжэ оролдоноб? Арадууд амгалан ёһоор ажаһуухадаа юундэ муу байнаб, юундэ гансал совет гүрэндэ таарамжатай гэжэ байгаад эдэнэр тайлбарилхые оролдоноб гэһэн асуудалнууд эндэ гарана.

«Хүйтэн дайнһаа» дэлхэйн политическэ ударилай зөөлэржэ байһан ушар хадаа бүхы хүн түрэлтэндэ, тэрэнэй саашанхи хүгжэлтэдэ тон таатай эрхэ байдал нээжэ үгэнэ гэжэ тон түрүүн тэмдэглэхэ ёһотойбди.

Бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ мүнөө тохёолдоод байһан оршон байдал хадаа саашадаа хүдэлмэришэн ангиин империализмда эсэргүү хүдэлөөгөө улам үргэдхэхэ, шангадхаха хэрэгтэнь таатай зохид саг болоод байна. Тиимэ болоһонһоо хойшо хүдэлмэришэн ангиин мүнөө үеын хүдэлөөн урдань үзэгдөөгүй уласхоорондын оршон байдалда дэлгэржэ байна гээшэ.

Хэрбээ «хүйтэн дайнай» үедэ хүдэлмэришэнэй тэмсэл ехэ бэрхэшээлтэй оршон байдалда дэлгэрдэг байгаа һаа, мүнөө үедэ ангиин тэмсэл урдаа табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлхэдэ зохисотой эрхэ байдалтай болоод байна. Индохитадай арадуудай түйлаһан илалтанууд, Португали болон Грецидэ фашис журамуудай һандаран унаһан ушар, Африкада Португалиин колонинуудай эрхэ сүлөөгөө олоһон хэрэгүүд эдэ баримтануудые тон эли тодоор гэршэлнэ ха юм.

Дэлхэйн капитализмда мүнөө үедэ тохёолдоһон кризис хадаа һүүлэй хэдэн арбаад жэлнүүдэй туршада болоһон тиимэ кризисүүдэй тон гүнзэгы, онсо хурсануудайнь нэгэн болоно. Тиимэ кризис хадаа капиталис дэлхэйн үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудые, мүн нингын, политическэ байдалые эрьюулгэдээ оруулдаг гэжэ бүгэдэндэ эли ха юм даа. Тэрэнэй гол удхань юун болоноб гэхэдэ, империализмда эсэргүү, дайн байлдаание буруушаадаг хүсэнүүд айхабтар ехэ амжалтануудые түйладаг байна. Мүнөө үедэ капиталис дэлхэйн ажалша зоной байдал улам доройтоно, тэрэнэй олзо доход улам бага болоно, эд бараанай, эдеэ хоолой зүйлнүүдэй үнэ сэн улам ургана. Мүнөө дэлхэй дээрэ 15 миллионһоо үлүү зон ажалгүй байна. Тэрэнэй саана үшөө олон миллион зон неделидээ хэдэхэн лэ үдэрынь хүдэлдэг байха юм. Нүхэр Л. И. Брежневэй XXV съезд дээрэ хэлэһэнэй ёһоор, хүдэлмэришэн анги пролетарска ёһоор энээндэнь харюу үгэнэ, хүдэлмэришэдэй хохидолтой нимэ байдалай гол шалтагаан болодог капиталда эсэргүү тэмсэлээ улам үргэдхэнэ, шангадхана. Һүүлэй жэлнүүдтэ хүдэлмэришэн ангиин тэмсэл угаа ехэ далайсатай болоо гэжэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөе шэнжэлдэг институдай мэдээсэлэй ёһоор, һүүлэй 5 жэлэй туршада капиталис гүрэнүүдтэ 315 миллион хүн энэ тэмсэлдэ хабаадаһан байна. Энээнэй урда тээхи табан жэлэй туршада 273 миллион хүн тиимэ тэмсэлдэ хабаадаһан байха юм. Тиихэдэ Итали, Франци, Испани, Япон, Америкын Холбоото Штадууд, Канада болон Англида энэ тэмсэл тон олон миллион хүнэй хабаадалгатайгаар, үргэн дэлисэтэйгээр болоһон байна. Ганса Италида 1975 оной түрүүшын 6 һарын туршада стачкада хабаадаһан зоной тоо 13.5 миллиондо хүрөө һэн. Мүнөө тэндэ тохёолдоод байһан экономическа кризис һүүлэй 5 жэл соо гурбадахяа болоно. 70-аад оной эхинһээ хойшо эндэхи правительство 8 дахин һэлгээ. Правительственна кризис хамта дээрээ 300 үдэр үргэлжэлһэн байна. Энэ саг соо эндэ элдэб шатын 6 һунгалтанууд болоо. Тэндэ президентые һунгахын түлөө 24 дахин һунгалта үнгэргэгдэһэн байха юм. Июниин 21-дэ Италида парламентда шэнэ һунгалта үнгэргэгдөө. Италиин Коммунис парти хэнэйшье мэдэһээр орон доторoo тон ехэ хүсэ нүлөөтэй, ехэ хүндэтэй политическэ хүсэнүүдэй нэгэн болоо. Һунгуулиин кампанида Италиин Коммунис парти зүүнэй хүсэнүүдһээ бүридэһэн правительство байгуулхын түлөө тэмсэжэ, ехэ илалта түйлаа гэжэ һунгалтын дүнгүүд харуулба.

Мүнөө үеын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн урдынхида орходоо хэдэн шэнэ шэнжэтэй болонхой. Тэрэнь юун бэ гэхэдэ, хүдэлмэришэн ангиин эрилтэ улам гүнзэгы, тэрэнэй тэмсэл улам эршэтэй болоо. Тиимэһээ хүдэлмэришэн ангиин олон талын тэмсэл тэдэнэй илалтаар дүүрэдэг болонхой. Энээндэ баримтануудые хаража үзэе. 1974 оной ноябрь һарада Францида ажалһаа гаргагдаһан хүдэлмэришэдтэ жэлэй туршада туһаламжа үзүүлхэ эрилтэ дүүргэхын түлөө хүдэлмэришэн анги тэмсэжэ, амжалта түйлаа һэн. Италида үнгэрэгшэ оной ноябрь һарада ФИАТ гэжэ томо монополи 1976 оной туршада хүдэлмэришэдые олоор ажалһаань гаргахагүй гэһэн арадай эрилтын үндэһөөр уялга абаһан байна. Энэ болон бэшэшье баримтанууд мүнөө үедэ дэлхэй дээрэ боложо байһан хубилалтануудые эли тодоор гэршэлнэ. Тэрэ хубилалтанууд хадаа хүдэлмэришэн ангиин хүсэнүүдэй улам ургажа байһые, тэрэнэй политическэ мэдэрэлэй улам дээшээ боложо байһые харуулна.

Мүнөө үеын хүдэлмэришэн анги гээшэ хуушанайхида орходоо политикаар бага һонирходог, политикада хамаагүй байдаг гэхэ мэтэ хэдэн олон номнолнуудые баруун орёнуудаа буржуазна сурталшад зохёодог байна. Тэрэнь огто худал байһаниинь булта{нда эли ха юм даа. 70-аад онуудта улам үргэдэжэ байһан хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн, тэрэнэй ангиин тэмсэл энэ хэлэһэн баримтые гэршэлнэ. Мүнөө үедэ хүдэлмэришэд ганса экономическа эрилтэ табидаг бэшэ, илангаяа политическэ эрилтэнүүдые, тэрэ тоодо оронoo демократическа заамаар саашань хүгжөөхэ, дайн байлдаанда эсэргүү, фашис журамуудта эсэргүү тэмсэл дэмжэхэ гэхэ мэтэ олон тоото политическэ эрилтэнүүдые табидаг болонхой. Һүүлэй үедэ Италида, Англида, бусадшье гүрэнүүдтэ тохёолдоһон унжагай социально-политическа кризисүүд энээнииешье элеэр харуулна. 1974 оной февральда болоһон кризис Англиин консервативна партиин саашадаа оронoo хүтэлжэ шадахагүй байһые харуулаа.

Уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй илалтанууд тэрэнэй хоорондохи нэгэдэлэй бата бэхи байха хэрэгтэй нягта холбоотой. Энэ хүсэнүүдэй нэгэдэлые бата бэхи болгохын шухала удха шанартай байһые Чилиин жэшээ, мүнөө үедэ Португалида боложо байһан ушарнууд угаа тодоор харуулна. Хүдэлмэришэн анги нэгэн һаналтангаар, бага бэхи нэгэдэлтэйгээр өөрынгөө ангиин хэрэгэй түлөө тэмсэхэдээ, тон ехэ илалтануудые түйладаг гэжэ түүхын жэшээ гэршэлнэ. Уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалай һуларжа байһан үедэ хүдэлмэришэн ангиин хэжэ байһан тэмсэл хадаа бүхы зүүнэй тала баридаг хүсэнүүдэй, нэн түрүүн коммунистнууд болон социалистнуудай нэгэн һаналтай байһанһаа тон ехээр дулдыдаха болоно.

1975 ондо Италида болоһон нютагай засагуудай һунгалтада эндэхи зүүнэй хүсэнүүд ехэхэн илалтануудые түйлаһан байна. Тэрэ хүсэнүүд мүнөө Италиин 8 томо городуудай 6-да, 92 провинциин 6-д... 20 областиин 5-да ... гаае барижа байна. Иимэ жэшээнүүдые дурдаха болоо һаа, олон байха.

Байгша оной июниин 29—30-да Берлиндэ болоһон Европын коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференци, тэрээн дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ, түгэсхэлэйнь документ хадаа ганса Европо түбидэ амгалан байдал хангаха бэшэ, харин бүхы дэлхэй дээрэ аюулгүй байдалай, социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ угаа ехэ удха шанартай байха юм. Нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй делегациин энэ конференцидэ хабаадаһан ушар хадаа партиин XXIV, XXV съездүүдэй эб найрамдалай программа бэелүүлхын түлөө аша үрэтэй тэмсэлэй бодото гэршэ мүн болоно. Манай делегациин тоосоое КПСС-эй ЦК-гай Политбюро бүримүһэн һайшааһан байна.

Улас түрын оршондо түгшүүрилтэ байдал һуларуулха хэрэгтэ тус конференциин ехэ хүсэ нүлөөтэй байханьлабтай.

Уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалай һуларжа байһан ушар хадаа ангиин тэмсэлые бүүруулха бэшэ, харин тэрэниие улам гүнзэгы, шанга, үргэн дэлисэтэй болгохо арга боломжонуудые нээнэ бшуу.

Н. ЖИГЖИТЖАПОВ
Буряадай хүдөө ажахын институдай КПСС-эй түүхын кафедрын багша.

...ОДОДОО ...ОНОЙ ДУНДА

...й халуун хаһын ...хэн бишыхан сагаан ...анашье хаража болоһон ...ниной байрын дэргэдэхи ...лиин фермын улаан ... газаа, үбһэшэдэй ... хажууда, колхозой ... байшангай урдахана ... үдэртөөшье баһал та... бидаг. Юуб гэхэдэ ... ын эзэн — Бага- ... хүдөөгэй библио... даагша Георгий Фёдорович Фомин ганса газарта, байжа шадахагүй, ...оной дунда, ажалай ... охин соо ябадаг хүн.

... манай ерэхэдэ, та... ложо, Георгий Фёдорович библиотекэ соогоо ... элдэб олон номуудые ... аралтайгаар харана, ... эбэртэй. Хараха ян... ээр абтаһан номууд ... айлбаб. Баһал нэгэ ... ахаяа бэлдэжэ байһан даа.

... байшангай хоёрдо... рта уужам һаруул ... зал, саанань дүү... дтай олон тагууд. ... ханадань партиин ... дын шиидхэбэринүүдые ... танилбарилһан стенд... түрэл «Победа» колхозой ... шэнэ табан жэлэй ... мүнөө жэлэй со... уялгануудые болон ажалай ... хүнүүдэй портредүүд ... аргадана.

... Федорович манай ...ын соёл-гэгээрэлэй ... лмэрилэгшэдэй дундаһаа ... болоһоор үниинэй. ... олон жэлдэ соёлой ... даагшаар хүдэлжэ ... эдэб һонин юумэнүүдые ... үүсхэдэг, уран һайхан ... коллектив концерт ... ганса аймаг соогоо, харин республикын ... алгануудые дээрэ үндэр ... дэ хүртэдэг бэлэй.

... удаан саг соо амжалтатай хүдэлөөшье һаа, ... тай хүндэ нэгэ за... хүшэршэг болошодог ... Тиигэжэ Георгий ... вич Улаан-Үдын соёл... эй училищида библио... мэргэжэлтэй болохо ... он заочноор һуража ... һэн. Хэдэн жэлэй үнгэрһэн ... тонно тусхай мэргэжэл ... болоод, өөрынгөө түрэл Бага-Куналейдэ тэрэ ... эрээзэ хүдэлхэ болоо ... гэһээр аяар долоон ... эрөө. Һаял шэнгээр

... хугасаа соо нютагтань ... юумэн хубилаа. Шэнэ, ... ихан, ёһотойл мүнөө ... ёлой байшан бодхоогдоо. ... үгэдэй спортын, хүгжэмэй ... һургуулинууд бии болоо. ... рдань сүгтаа байһан ... й библиотекэ аминдараа. Залуу мэргэжэлтэд ... соёлой эдэ зургаан ... хүдэлдэг болобо. Тиимэһээ ... эндэхи ... бишыхан дотор хэдэн олон мэргэжэлтэд, залуушуул хүдэлдэг болобо ха юм. Ажал хүдэлмэридэ иигэжэ суглаа, бэе бэедээ туһалалсажа, дэмжэлсэжэ хүдэлхэдэнь урматайшье, урагшатайшье байгаа ааб даа.

— Илангаяа энэ шэнэ байратай болоһоор ажаллахадашье урматай болоо гээшэ. Һаруул, уужам, дулаан! Та һанана бээт, тэрэ хуушан клубай хоёрдохи дабхарай бишыхан таһалгада багтажа ядажа байдагымнай. 3—4 үхибүүдэй ороходо, библиотекэмнай дүүрэшэдэг бэлэй. Энэ байшамнай ашаглалгада оруулагдаһаар хэдэн жэл болобо. Ямар зохид болоо гээшэбибди, хүдэлхэл хэрэгтэйл даа, — гээд, библиотекынгээ үргэн ехэ ханануудые, шэл сонхонуудые шэртэн харана.

Нээрээшье амжалтатай хүдэлхэ арга боломжо бии болоһон байгаа. Теэд нэгэ зарим газарта байра байдалай бүри һайн болоходо, ажал хүдэлмэридөө хайшан хэрэгээр хандадаг ушарнууд оло дахин үзэгдэһэн байха. Гэбэшье Георгий Фёдорович тиимэ хүн бэшэ. Ямаршье эрхэ байдалда эдэбхи үүсхэл гаргажа, оролдосотой нэтэрүүгээр хүдэлдэгыень нютагайхидынь һайн мэдэхэ юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ эндэхи библиотекын ажалда һайшаалтай хубилалтанууд болоо. Номойнь жаса нилээд шэнэлэгдээ, олошороошье. Мүнөө үедэ бүхыдөө таба мянга шахуу боти ном тоологдоно.

Георгий Фёдорович нарин нягта хүн, тиимэһээ бүхы юумэеэ жэншэдгүйгөөр хээд байдаг юм. Уншагшадай орожо ерэхэдэнь, ямар ном уншаха дуратайб гэжэ мэдэхэ, ямар шэнэ номууд орооб гэжэ дуулгаха, ажал хүдэлмэри тухайнь һонирхохо. Тиигэжэ хүн зоной ухаан бодолой эрилтэ һайса мэдэхын түлөө, ямар ном, журнал дурадхахын тула уншагшадтай үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэдэг юм.

Иимэл хадань эндэхи ажалшад библиотекэдээ орожо ном абаха, шэнэ газетэ болон журналнуудые уншаха, һүүлшын шэнэ һонин тухай шагнаха дуратай байдаг. Байгша оной хахад жэлэй дүнгөөр 700 уншагшатай байха түсэбтэй һаа, мүнөө бодото дээрээ 836 уншагшатай болонхой. Жэлэй эхиһэнһээ хойшо 10.415 ном уншагшадта үгтэһэн байна гэхэ гү, али бүхы номойнь жаса хоёрһоо үлүү дахин эрьеһэн болоно бшуу. Эдэ дүнгүүдые ондоо библиотекэнүүдэй ажалтай сасуулхада, нилээд ехэ амжалта гэжэ тоологдохо ёһотой. Ниитэ-политическэ, хүдөө ажахын литература колхозинигууд олоор уншадаг болонхой.

Георгий Фёдорович саг үргэлжэ фермэ, отара, полевой стан болон үбһэшэдэй отогоор ябажа, тэндэ хүдэлжэ байһан ажалшадта шэнэ ном, газетэ, журналнуудые абаашадаг юм. Энээн тухайнь түрүүн хэлээ бэлэйбди. Бүхыдөө 13 нүүдэл библиотекэтэй, мүнөө жэлэй хахадта 143 дахин ошоһон байха юм. Һарадаа үйлэдбэриин участок бүхэндэ заабол 2 дахин ябана гээшэ. Теэд ерэжэ гансал номуудынь һэлгээд ошодог бэшэ, яаралгүйгөөр байжа, харуулан ойлгуулха агитаци шэнэлдэг, дайшалхы болон «Сахилгаан» хуудаһануудые гаргадаг, уласхоорондын ба орон доторхи шэнэ һонинууд тухай хөөрэжэ үгэдэг заншалтай. Тиимэһээ Георгий Федоровичой ерэхые тэндэхид хүлеэжэ ядан байдаг юм. Нүхэр Фомин — партиин гэшүүн, партийна организациин даабаряар хөөрэлдөө саг үргэлжэ малшадай дунда хэдэг юм. Политинформаторайнь дэбтэр хараа һаатнай, хэдыдэ, хаана ямар асуудалаар хөөрэлдөө үнгэргөөб гэжэ эли тодоор бэшээтэй байха.

Эндэ һая республикын Соёлой министерство болон профсоюзай обком хүдөөгэй малшад, тарияашадые номоор хангаха талаар библиотекэнүүдэй хүдэлмэри хаража үзөөд, Бага-Куналейн хүдөөгэй библиотекэдэ хоёрдохи шан, Хүндэлэлэй грамота барюулха гэжэ шиидхэбэ. Энэмнай үндэр сэгнэлтэ гээшэ ааб даа. Георгий Фёдорович Фомин түрүүшүүлэй дундаһаа Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа.

Тиимэл хадаа Бага-Куналейн хүдөөгэй библиотекэ аймаг соогоо түрүү дүй дүршэлэй һургуули болгогдонхой. Эндэ аймагайнь нютаг нугануудһаа библиотекарьнууд сугларжа, семинар-зүблөөнүүдые үнгэргэдэг, энэ библиотекын хүдэлмэриин дүршэл шэнжэлэй үзэдэг, харадаг байха юм. Илангаяа залуу хүдэлмэрилэгшэдтэ шэнэ юумэ мэдэжэ, хадуужа абаха арга боломжонууд эндэ бии гээшэ.

Урин зохид зантай, ажал хүдэлмэридөө үнэн сэхэ, хододоо урма зоригтой ябадаг юрын лэ библиотекарь Георгий Фёдорович Фомин хүдөө ажахые хүгжөөхэ, улад зониие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ өөрынгөө хубита иигэжэл оруулдаг гээшэ. Энэнь һайшаалтайшье, омогорхолтойшье.

П. НИМАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бага-Куналейн хүдөөгэй библиотекые даагша коммунист Георгий Фёдорович Фомин.

БУРЯАД УРАН ЗУРААШАДАЙ ВЫСТАВКЭ

(Монголһоо ерэһэн бэшэг)

РСФСР-эй габьяата уран зурааша, БурАССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Даша-Нима Дугаров, БурАССР-эй арадай, РСФСР-эй габьяата уран зурааша А. Н. Сахаровская, БурАССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Г. Г. Васильев гэгшэдэй уран бүтээлэй выставкэ МНР-эй ниислэл Улаан-Баатар хотодо нээгдээд байна. Выставкын үргэн сэлигэр зал соо хүн олон... Зураг бүхэнэй хажууда хүнүүдэй хэды хэдыгээрээ сугларан зогсожо, өөһэд хоорондоо гүбэр-шэбэр хөөрэлдэхэнь харагдана. Искусствада дуратай зон һонин шэнэ уран бүтээл харахадаа, өөһэд өөһэдтөө ямархан нэгэ тобшолол хэжэ ябадаг ха юм.

Энэ гурбан уран бүтээлшэд — туд тудтаа өөр өөрын онсо шэнжэтэй, гурбан янзаар уран бүтээл бүтээдэг зон. Даша-Нима Дугаров — уран зурааша, А. Н. Сахаровская — графическа зурагуудые зурадаг, Г. Г. Васильев — модо һиилэжэ, ами оруулдаг. Теэд алинииньшье буряад зонойнгоо ажабайдал, үнгэрһэн ба мүнөө үеын түүхые, ажалша бүхэриг, бэрхэ шамбай зоной дүрые ялас гэмэ хурсаар зураглан харуулна. Эдэнэй уран бүтээлнүүдые харахада, оюун бэлигээ арад зондоо зорюулжа, алдар габьяатан байһаниинь эли тодоор харагдана.

РСФСР-эй габьяата уран зурааша Даша-Нима Дугаровай эртын зурагуудынь Буряад орон, баян дэлгэр тала нютаг тухайгаа харуулна. Эндэ «Буряад басагад», «Түрэл нютагтаа», «Шэрүүн хизаар» гэһэн зурагууд онсо илгарна. Хабар эхилжэ, ургын һалбаржа байһан үе сагта уужам сэлгеэн талаараа хазаар морёор табилуулжа ябаһан басагадые харахада, буряад бэреэдүүд эгээ иигэжэл гүйлгэлдэжэ ябадаг гэһэн бодол зосоо ороно.

Д. Д. Дугаровай зурагууд дотор пейзаж нилээд ехэ һуури эзэлдэг ха. Энэ зурагуудтань хүн байгаали хоерой харилсаан харуулагдана. Жэшээлхэдэ, «Шэрүүн хизаар» гэһэн зураг нэрлэжэ болоно. Хүр саһаар хушагдаһан гүбээтэ талада хонин адуулжа ябаһан эрэлхэг зоригто малша буряад басаган, шэрүүн шуурганай болохые зүгнэһэн үдхэн хара үүлэд тээшэ аласые шэртэн, хониндоо хотолуулхаар болохонь гээшэ гү гэжэ һанаата болон, дүрөө дээрээ зогсоно.

Д. Д. Дугаровай уран бүтээл соо портретнэ жанр ехэхэн һуури эзэлдэг байна. Буряадай мэдээжэ уран зохёолшод Х. Намсараев, Ж. Тумунов, Д. Батожабайн болон Сингеев Гатав баабайн (картон пастель) портредүүдые харанабди. Буряад уран зохёолой үндэһэ һуури табигшадай нэгэн Х. Намсараевай портредэй үмэнэ зогсожо байһан нэгэн хүн: «Би энэ буряад уран зохёолшые хараа һэм. Яг лэ иимэ багжагар томо бэстэй, нюдэндэ дулаахан иимэ үбгэжөөл табин хэдэн ондо Улаан-Баатарта ерээд, совет номой дэлгүүр соо зогсожо байхадань хараа һэм. Яг ааа адляар зураа гээшэб!.. Сэдьхэл бодолынь нюур дээрэнь тулармa элеэр гаргаһан байнал...» гэжэ хөөрэнэ. Тиихэдэ СССР-эй арадай артист Л. Линховоинной портредые хаан Кончагай рольдо наадажа байһаар тон һонирхолтойгоор зураһан байна.

Д. Д. Дугаров ехэнхи зурагуудаа баһа түүхын темэдэ зорюулдаг байна. «Совет засагай түлөө» «Үнгэрһэн саг» гэһэн хоёр триптихыень харахада, уран бэлигэйнь эди хаба улам бүри хүгжэжэ байһаниинь харагдана. «Совет засагай түлөө» триптих. Алуулһан улаан армеец хүбүүгээ олоһон эхын үй гашуудал ямар гүн гүнзэгыб? Эрхэ сүлөө, зол жаргалай түлөө бодоһон хубисхалша сэрэгшэдые харуулһан «Совет засагай түлөө» гэжэ зураг энэ триптихэйнь гол хубинь болоно. Энэ зурагтаа хубисхалша сэрэгшэдэй һанал бодолой бата бэхи нэгэдэл, зориг эрмэлзэлые хурса тодоор харуулаа. Уран зураашын һүүлэй үедэ бүтээһэн зурагуудайнь нэгэн «Түрүүшын трактор» гэжэ нэрэтэй. Хүдөө нютагта түрүүшын тракторай ерэжэ байһан үе, һая тогтоһон колхозой байдалые энэ зураг соо харанабди.

Буряадай АССР-эй арадай уран зурааша, РСФСР-эй габьяата уран зурааша А. Н. Сахаровскаягай графическа зурагууд тон өөрсэ һонин һайхан. Энэ уран зураашa өөрын онсо шэнжэтэй. Эхэ нютаг, арад зондоо эльгэ зүрхэнһөө үнэн дуратай, тэдээндэ уран бүтээлээ зорюулдагынь эндэ эли тодоор харагдана. «Минии Буряад түүхэ», «Минии Буряад орон», «Сур харбаан», «Гэсэр» гэһэн бүлэг зурагуудынь онсо илгарна. Мүн «Монгол басаган», «Сэргэдэ уяатай морид» гэжэ зурагынь уран зураашын бэлиг абьяасые улам тодо харуулна.

Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Г. Г. Васильевай скульптурые харахада, модон дээрэ бүүлгаһан ажабайдал гэжэ нэрлэхээр. Эндэ «Ангуушан», «Шубуун хүбүүн хоёр», «Һурагша басаган», «Хурьгашан», «Декабрист М. Бестужев», «Декабрист Н. Бестужев» гэһэн бүтээлнүүдыень нэрлэжэ болоно. Модон дээрэ хүнэй дүрэ һиилэхэдээ, модоной хээснь духын уршалаа, һахал, хасартань яажа тааруулна гээшэб гэжэ гайхахаар...

Ёһотой уран бүтээлшэд иигэжэл үе сагайнгаа хүгжэмтэ дэбжэлтэтэй суг алхалжа, үнгэ будаг, уран гар, оюун бэлигэйнгээ хүсөөр һанал бодолоо харуулжа, һайн һайхан сэдьхэл түрүүлжэ арадтаа байдаг байна даа! Энээнһээ эрхим юумэн хаана байхаб.

Ута наһа наһалжа, улам ехэ удха түгэлдэр уран бүтээл бүтээжэ, арад зоноо баясуулжа ябахыень совет уран зураашадта юрөөе!

Б. ЦЭРЭНЛАШ.
(МНР).

О

Воронежско областиин Богучарска районой Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо ороһото ургамалнуудай ургаса һайн. Эндэ ургаса хуряалга түлэг дундаа ябажа байна. Сагай ударилай хэды муу, хура бороотой байгаашье һаань ургасаяа богони болзор соо, һайн шанартайгаар хуряаха гэжэ эндэхи тарияашад бүхы хүсэеэ элсүүлэн хүдэлжэ байна.

Механизаторнуудай эршэмтэйгээр хүдэлхэ, амарха аргануд эндэ бии. Нүүдэл полевой стан, столовонууд байгуулагданхай. Автолавканууд тэдэндэ ерэнэ.

Үдэр бүхэндэ ажалай дүнгүүд гаргагдажа, эрхим комбайнернуудта вымпелнүүд барюулагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: табан үдэрэй турша соо ехэ амжалта түйлаһан комбайнер А. Брин гэгшые пионернүүд амаршалхаяа ерээ.

ТАСС-ай фотохронико.

СЭВ-эй гэшүүн оронуудай хүгжэлтэ

ТОО, БАРИМТАНУУД

▽ Үнгэрһэн табан жэл соо СЭВ-тэ хабаатай оронуудай национальна олзо доход 36 шахуу процентээр ургаһан байна. Европын «юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай гүрэнүүдэй олзо доход ойролоол 12 процентээр дээшэлээ. Энэ үе соо СЭВ-эй гэшүүн оронуудта ажалай бүтээсэ 30 гаран процентээр нэмэбэ. Энээнэй ашаар национальна олзо доходой ургалтын 63-һаа 100 процент хүрэтэр түйлагдаһан байха юм.

▽ 1975 ондо СЭВ-тэ хабаатай оронуудта 193 миллион тонно булад хайлуулагдаа. Энэнь 1970 онойхиноо 24-һөө үлүүгээр ехэ болоно. СЭВ-эй гэшүүн оронууд дэлхэй дээрэхи бүхы буладай 30 процентыень хайлуулна бшуу.

▽ Мүнөө СЭВ-тэ хабаатай оронуудта дүрбэн мөөртэй 271,3 мянган ашаанай вагон бии юм. 1964 ондо, ашаанай вагонуудай ниитэ паркын байгуулагдахада, эдэ оронуудта 95,2 мянган вагон бии байһан.

▽ 1976—1980 онуудта эрдэм, техникын шэнжэлэлгэнүүдые хэхэ талаар СЭВ-тэ хабаатай оронуудай харилсаанай нэгэдхэмэл түсэбөөр хараалагдаһан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай Наукануудай академинүүдэй 200 шахуу научна эмхи зургаан хабаадалсана.

▽ Мүнөө үедэ СЭВ-эй гэшүүн оронуудай авиакомпанинууд дэлхэйн 80 гүрэнтэй холбоо барисаа тогтоонхой. Һүүлэй 10 жэл соо уласхоорондын харгы зам хоёр дахин олошороо, жэлэй туршада СЭВ-эй гэшүүн оронуудай зөөһэн хүнүүдэй тоо наиma үлүүтэй дахин ургаа.

▽ СЭВ-тэ хабаатай оронуудай туһаламжаар хүгжэжэ байгаа гүрэнүүдтэ баригдажа байһан гү, али проектынь табигдаһан металлургическа бүлэг барилганuудай ниитэ хүсэн жэлдээ 30 миллион тонно булад хайлуулха аргатай юм. Хүгжэжэ байгаа оронуудта СЭВ-эй гэшүүн оронуудай зүгһөө үгтэһэн урьһаламжын бүхы мүнгэнэй дүрбэнэй гурбан хубинь промышленностиин түрүү һалбаринуудые хүгжөөлгэдэ гарташалагдадаг юм.

▽ 15 жэл соо СЭВ-тэ хабаатай оронуудта шулуу нүүрһэ малтан абалга 35 процентээр нэмээ — 1960 ондо 970 миллион тонно байһан һаань, харин 1975 ондо 1.300 миллион тонно хүрэтэр шулуу нүүрһэ малтан абалаг болоһон байна. Эгээл һайн шанартай шулуу нүүрһэ малтан олзоборилго 40 процентээр нэмээ.

▽ 1971—1975 онуудта СЭВ-эй гэшүүн оронуудай индустри экономическа талаараа хүгжэнги капиталис гүрэнүүдэй промышленностьдэ орходоо дүрбэ дахин түргөөр хүгжэһэн байна. 1975 ондо социалис хани нэгэдэлтэ оронууд Европын «юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай гүрэнүүдэйхидэ орходоо хоёр дахин ехэ промышленна продукци гаргаһан байха юм.

▽ 1980 ондо СЭВ-тэ хабаатай оронуудтахи атомна электростанцинуудай ниитэ хүсэн 30 миллион киловаттда хүрэхэ, тиин эдэнэр 200 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилхэ. Энэнь электрын элшэ хүсэнэй талаар Советэй оронуудай бүхы эрилтэнүүдэй 10 процентые хангаха байна.

▽ 1975 ондо СЭВ-эй гэшүүн оронуудай хоорондын худалдаа наймаанай хэмжээн 71 миллиард түхэригтэ хүрэбэ. Тэрэнь 1970 оной энэ үеын дүнгһөө хоёр шахуу дахин ехэ юм.

▽ 1960—1975 онуудта СЭВ-тэ хабаатай оронуудта байгаалиин газ олзоборилон абалга — 6,4 дахин, нефть үйлэдбэрилгэ 3,2 дахин дээшэлһэн байна. Түлишын-элшэ хүсэнэй нөөсэ баялигуудта байгаалиин газай ниитэ хэмжээн 7-һоо 20 процент хүрэтэр нэмээ.

▽ Үнгэрһэн табан жэлэй турша соо СЭВ-эй гэшүүн оронуудта ороһото болон ороһото-бобово ургамалнуудай ургаса жэлдээ дунда зэргээр 1966—1970 онуудайхиһаа 12 процентээр дээшэлжэ, ...5 миллион тонно болоһон байна.

▽ СЭВ-тэ хабаатай оронуудай эрдэм-шэнжэлэлгын эрхим түрүү 200 гаран эмхи зургаан элүүрые хамгаалгын болон медицинскэ эрдэмэй асуудалнуудаар ашаг үрэ ехэтэй харилсаа холбоо тогтоонхой. Эдэнэр гол шухала 350 темээр шэнжэлгэнүүдые хэжэ байнхай.

▽ Табан жэл соо СЭВ-эй гэшүүн оронуудта 15 миллион гэр байра баригдаа. 60 миллион шахуу бүлэ гэхэ гү, али Советтэ ородог оронуудай бүхы хүн зоной 16 процентнь шэнэ байра теллоһон байха юм. Табан жэлэй туршада нэгэ гэр байрын дундуур талмай 5 дүрбэлжэн метрээр нэмэбэ.

(ТАСС).

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

ХҮДЭР ГАРТАНАЙ ҺАЙНДЭР

Барилгашан хадаа эгээл эртэ урдын, эгээл һайн һайхан мэргэжэл мүн. Эдэмнай түбхинэн һууришуулагдаагүй газар нютагуудаар түрүүлэн харгы гаргагшад, шэнэдхэн хубилгагшад болоно. «Хүн бүхэн барилгашан гээшэб гэжэ досоогоо сэдьхэжэ ябадаг...» — гэжэ А. М. Горький хэлэһэн байдаг.

Оронойнай арад зон, тэрэ тоодо манай республикын ажалшад 11 миллион хүнһөө бүридэдэг Барилгашадай үдэрые үнгэрэгшэ амаралтын үдэр баяр баясхалантайгаар һайндэрлэбэ. Барилгашадай үдэртэ зорюулжа, Буряадай барилгын управлени «Алтан гартан — һайхан сэдьхэлтэн» гэһэн һайндэр августын 7-до үнгэргөө.

Энэ заншалта һайндэртэ зорюулагдажа, Буряадай барилгын управлениин, хабсаралгын эмхинүүдэй барилгашадай, хабсаргагшадай түсэбтэ юһэдэхи табан жэлдэ ямараар ажаллаһан тухайнь, эдэнэй саашанхи хараа түсэбүүд тухай хөөрэһэн выставкэ-стенд парк соо эмхидхэгдэһэн байгаа.

Манай республикын суута барилгашад: Социалис Ажалай Геройнууд — 1-дэхи СМУ-гай гэр хушагша Чойбон Цыбиков, тус СМУ-гай шулуушадай бригадир Борис Алексеевич Полторацкий, мүн 1-дэхи СМУ-гай модошо дархашуулай бригадир, Октябриин Революциин ба «Хүндэлэлэй Тэмдэгэй» орденүүдэй кавалер Павел Викторович Метелев, энэл СМУ-гай штукатур-малярнуудай бригадир, КПСС-эй XXV съездын делегат Любовь Николаевна Кузнецова, 2-дохи СМУ-гай шулуушад-хабсаргагшадай бригадир, «Хүндэлэлэй Тэмдэгэй» орденто Александр Егорович Убонов болон бусадай дүрэ зурагууд олоной анхарал татана, һонирхол үүсхэнэ. Юһэдэхи табан жэлдэ республикымнай барилгашадай бодхооһон барилганууд, тэрэ тоодо хүн зоной ажаһуудал хангалгын байшан, «Юбилейный» гэжэ универмаг, прибор бүтээлгын заводой столово, выставкын зал, ДОСААФ-ай байшан, «Баргажан» гостиница, Улаан-Үдэ хотодохи уһа сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүд, Кабанскын нугаһанай фабрика, Грязнухын ханын материалнуудай завод болон Сэлэнгын ЦКК-гай түрүүшын ээлжээнэй барилганууд стенд дээрэ харуулагдана...

Хүгжэмэй училищиин концертнэ зал соо болоһон баярай суглаан дээрэ Буряадай барилгын управлениин начальнигай орлогшо М. Т. Черных үгэ хэлэжэ, барилгашадые, хабсаргагшадые амаршалба.

Удаань социалис мүрысөөндэ хоёрдохи кварталаа удаа дараалан илаһан 5-дахи СМУ-гай коллективтэ (начальнигынь нүхэр С. И. Хантов) Буряадай барилгын управлениин дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа. Ажалдаа шалгарһан барилгашадые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, КПСС-эй обкомой болон Министрнүүдэй Соведэй Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнаба.

Һүүлээрнь манай айлшад — аяар холын Мексикэһээ ерэһэн эстрадын артистнууд Сальвадор Роча Диас, тэрэнэй дүү Хуан, Сальвадорой хүбүүн Алькантаро гэгшэд уран бэлигээ барилгашадта бэлэглээ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЭЛҮҮР ЭНХЫН ҮДЭР

Улаан-Үдын Загорск тосхондо тамаралгын бассейн баригдаһаар үнинэй ааб даа. Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой хүдэлмэришэд эндэ ородог, бэеэ элүүржүүлдэг байна.

Заводой директи, ниитын организацинууд долоон хоногой четверг бүхэндэ элүүр энхын үдэр бии болгожо, хүдэлмэришэдтөө ехэ бэлэг бариба. Ажалай үдэрэй урда тээ заводой хүдэлмэришэд бассейндэ ерэжэ, уһанда ороод, профилакторидо эдеэлээд, ажалдаа гарадаг байна. Четвергын үдэр спортын инструкторнууд эндэ байдаг юм.

— Уһанда орожо, һэргэһэнэй һүүлээр ажалдаа гарахада, ямар һайн гээшэб! Бүхэли үдэртөө һайн ябахаш, — гээд заводой хүдэлмэришэд хөөрэлдэнэ.

Манай корр.

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой хүдэлмэришэдэй үхибүүдэй амардаг пионернүүдэй лагерьта хододоо шаг шууятай, хүхюун сэнгэлиг байдаг. «Чайка» гэжэ нэрэтэй энэ лагерьта 400 гаран үхибүүд амаржа ерээ. Үхибүүд эндэ амаржа байхадаа элдэб янзын наада зугаа, мүрысөө эмхидхэдэг заншалтай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үхибүүд пластилинээр юумэ урлана.

В. МУЛЛЕРАЙ фото.

ХАЙРАН ОЧКО

Футбол

Ээлжээтэ — харюугай наада үнгэргэхөөр айлшалжа ерэһэн Новосибирскын «Чкаловец» командын футболистнууд мүнөөдөө хорин хоёр очкотой, мүрысөөнэй таблицада табадахи һуури эзэлжэ ябана. Эдэнэр наадагай түрүүшын хахадай һүүлшын хэдэн уулзалгануудта шүүжэ, гэнтэ урагшаа гараһан байгаа.

Мүнөө эдэнэр хоёрдохи хахадай түрүүшын уулзалгануудые Алас-Дурна зүгэй стадионууд дээрэ яһала амжалтатай үнгэргэнэ. Жэшээнь, «Чкаловец» командынхид Эрхүүгэй «Звезда» командын стадион дээрэ талмайн эзэдые 2:3 тоотойгоор шүүһэн, Шэтын футболистнуудтай 0:0 тоотойгоор тэнсэһэн юм.

Манай «Сэлэнгэ», Новосибирскын «Чкаловец» команданууд «А» класста наадажа эхилһээр арбан уулзалга үнгэргөөд ябана. Эндэ «Сэлэнгын» футболистнууд гурба удаа шүүһэн, эдэнэртээ гурба дахин шүүгдэһэн, дүрбэн уулзалгадаа тэнсэжэ гараһан байха юм. Харин байгша ондо «Сэлэнгэ» талмайн эзэдтэ 3:0 тоотойгоор шүүгдээ һэн.

Уржа үдэшэлэн манай футболистнууд шүүгдэһэн харюугаа абахаар бэеэ зэһэнхэй байба. Зүгөөр айлшадай футболистнууд тиимэшье бэлээр шүүгдээдхихоор бэшэ, һайн хамгаалга, үшөө эрхим доботолго эмхидхэжэ байгаад наадаа. Хоёр командын футболистнууд наадагай түрүүшын хахадта тоо нээжэ үрдингүй, амаралтада гараһа. Эндэ «Сэлэнгэ» командын добтологшод Михаил Пастухов, Валерий Михнов, Виктор Пугач гэгшэд һанаһанда хүрэжэ наадаагүй гэжэ тэмдэглэлтэй.

Наадагай хоёрдохи хахадта «Сэлэнгын» футболистнууд баһал бираагүй. Эдэнэр 45 минутын туршада өөһэдөө доботолго эмхидхэхын орондо айлшадай доботолгоһоо воротагаа хамгаала хамгаалһаар сагаа дэмы бараа бшуу. Уулзалгын дүүрэхын тэндэ Пастухов Пугач хоёрые һэлгэһэн Тутаев, Казанцев гэдэг залуу футболистнууд наадаанда ямаршье хубилалта оруулжа шадаагүй. Наадан 0:0 тоотойгоор дүүрээ. «Сэлэнгын» футболистнууд тээсгэн шүүгдэһэн харюугаа абажа шадангүйгөөр, хайран очкогоо айлшадта бэлэглээд лэ һалаа.

«Сэлэнгэ» командын футболистнууд удаадахи уулзалгаа Шэтын «Локомотиван» стадион дээрэ августын 19-дэ үнгэргэхэ юм.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЛВРЗ-гэй КОМАНДА — ТҮРҮҮ ҺУУРИДА

Клубай командануудай дунда футболоор Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй нэгэдэхи дүхэригэй наадануд һаяшаг дүүрэбэ. Арһан бүмбэгын шадабаритадай мүрысөөндэ 11 команда, тодорхойлон хэлэхэдэ, Улаан-Үдын промышленна томо предприятинуудай командануудай футболистнууд, мүн Закаменск хотын «Металлург» хабаадана.

Нэгэдэхи дүхэригэй наадануудай дүнгүүдые тобшо тэдыгээр согсолхомнай. Арбадахи турай һүүлшын уулзалгануудта транспортын «Локомотив» — «Металлургтай», «Забайкалец» — «Пищевигтэй», «Металлург» — «Текстильщигтэй» наадаһан байна. «Локомотив» «Металлургые» — 8:1, «Забайкалец» «Пищевигые» — 6:0 тоотойгоор шүүһэн, харин һүүлшын хоёр команда 0:0 тоотойгоор тэнсэһэн байха юм.

Арбан наадагай һүүлээр хоёр команда — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой спортын клубай, авиационно заводой «Забайкалецай» футболистнууд тус тустаа 17 очко абаба. ЛВРЗ-гэй спортсменүүд 8 наадандаа шүүһэн, уулзалгадаа тэнсэһэн, 1 наадандаа шүүгдэһэн байна («Забайкалецта»). Харин авиационно заводой футболистнууд 7 наадандаа илаһан, 3 уулзалгадаа тэнсэһэн байгаа. Тиин нүгөөдынгөө ворота руу оруулһан, өөрынгөө ворота руу алдаһан бүмбэгынгөө тоогоор ЛВРЗ-гэй команда нэгэдэхи һуурида гараба. Транспортын «Локомотив» 16 очкотойгоор гурбадахи һуури эзэлээ. Ингэжэ эдэ командануудаа амжалтатай һайнаар наадажа, дабаанай оройдо гараба гээшэ.

Сэхыень хэлэхэдэ, «Тэрэнгэ» гэжэ шанда хүртэхын түлөө хабарай түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөндэ эдэ гурбан команда мүн лэ илаа һэн. Локомотив-вагон заһабарилгын заводой командын добтологшод, «Забайкалецай» хамгаалагшад илангаяа һайнаар наадаа гэжэ тэмдэглэлтэй.

Мяха-консервын комбинадай «Пищевик» команда удаадахи һуури эзэлбэ. «Сэлэнгын» бэлэдхэлэй бүлэгэй футболистнууд 10 очкотойгоор табадахи һуурида ябана. Энэнь хангалтагүй үрэ дүн болоно. Ушарынь юуб гэхэдэ, СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө «А» классай мастернуудай табадахи бүлэгтэ наададаг манай «Сэлэнгэ» команда эндэһээ нэмэлтэ хүсэ, залуу халаанине абаха ёһотой. Гэбэшье «Сэлэнгын» бэлэдхэлэй бүлэгтэ иимэ нэрэ хүндэдэ хүртэмөөр хүнүүд тон үсөөнөөр һурган хүмүүжүүлэгдэнэ. Командын тренернүүд, республикын спортын комитедэй хүтэлбэрилэгшэд энээндэ гол анхаралаа хандуулха зэргэтэй.

Энэ жэлдэшье командануудта бэдэрэлгэнүүд хэгдэһэн байгаа. Теэд эдэнь мүртэй аша үрэ үгөөгүй гэжэ хэлэлтэй. Зарим командануудта һайн һорилго хэгдээгүй, дүй дүршэлтэй, мэргэжэл шадабаритай футболистнуудаар бүридүүлэгдээгүй байха юм.

Нарин сэмбын комбинадай «Текстильщик», шэлэй заводой «Стекольщик», Улаан-Үдын гарнизоной «Вымпел» командануудаа муугаар наадажа, мүрысөөнэй таблицада һүүлшын һууринуудта гараба.

* * *

Эдиршүүлэй дунда футболоор республикын чемпионадай түрүүшын хахад дүүрэбэ. Локомотив-вагон заһабарилгын заводой, транспортын «Локомотиван» эдир футболистнууд 18—18 очкотой болонхой. Гэбэшье сохижо оруулһан, ворота руугаа алдаһан бүмбэгынгөө тоогоор ЛВРЗ-гэй эдиршүүлэй команда нэгэдэхи һуурида гараба. Авиационно заводой «Забайкалец» гэжэ спортын клуб гурбадахи һуурида ябана...

Мүрысөөнэй хоёрдохи хахад эхилбэ. Тиимэһээ командануд түрүүшын хахадай дүнгүүдые хараада абажа, амжалтаяа улам арьбадхан, алдуу дутагдалаа зайсуулжа, хоёрдохи дүхэригтэ бүри һайнаар наадаха бээз гэжэ һанагдана.

Ж. БАТОМУНКОЕВ.

ХИЛЫН ЦААНАҺАА

Телефон, телеграф, радио

БУДАПЕШТ

НЭГЭН ҺАНАЛТАЙГААР ҺАЙШААНА

ТАСС

Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые болюулхын түлөө, буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө тэмсэлдэ хүсэ шадалаа нэгэдүүлхыень бүхы правительствануудта, парламентнуудта, политическэ партинуудта, ниитын эмхинүүдтэ хандаһан Стокгольмын шэнэ уряае Арадай Венгриин ажалшад нэгэн һаналтайгаар һайшаажа байһанаа мэдүүлбэ.

Мүнөө Стокгольмын уряада таба миллионһоо үлүү хүн гараа табяад байна гэжэ Эб найрамдалай Бүхэвенгриин Соведтэ ТАСС-ай корреспондент мэдээсэһэн байна. Гүрэнэй ба ниитын ажал ябуулагшад, эрдэмтэд, соёлой болон искусствын хүдэлмэрилэгшэд ба таряашад, дээдэ һургуулинуудай студентнэр, һурагшад энэ шухала документдэ гараа табиба. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй документдэ гараа табиһан олон миллион венгер эрхэтэд бүгэдэ ниитээрээ хүсэд дүүрэнээр буу зэбсэгүүдээ хуряахын түлөө, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха бүхэдэлхэйн конференци зарлахын түлөө, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулхын түлөө, ядерна ба бусад түхэлэй зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые хорихын түлөө нэгэн һаналтайгаар тэмсэжэ байдаг дэлхэйн эб найрамдалда дуратай, түрүү үзэлтэй хүсэнүүдтэй нэгэдэн ниилэнэ гэжэ «Непсава» газетэ бэшэнэ.

БЕРЛИН

Хэлсээнүүдые сахихын түлөө

ТАСС

Европын парламент гэдэгые сэхэ һунгаха тухай шиидхэбэриие Берлинэй баруун хубида дэлгэрүүлхые Баруунай оронуудай һанаашалжа байһан тушаа СССР-эй МИД-эй гаргаһан мэдүүлгэтэй дашарамдуулан, «Нойес Дойчланд» газетэ шэнжэлэлнүүдые толилбо. Баруун Берлинэй хуули ёһон дүрбэн талын хэлсээгээр гуримшуулагдаһан байна. Тиимэһээ нэгэ талаһаа тэрэниие хубилгажа шадахагүй юм. Берлинэй баруун секторнууд ФРГ-гэй гол хуби болоногүй. Тэрэниие ФРГ хүтэлбэрилхэ ёһогүй гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

Хэрбээ Европын бүлэг оронуудай гүрэнэй: политическэ харилсаа холбоондо Баруун Берлинэй оруулагдаха болоо һаань, тэрээн тушаа гаргагдаһан хуули ёһондо тэрэ яашье таарахагүй байна. Тиимэһээ дүрбэн талын хэлсээндэ гар табилсаһан гүрэнүүдэй нэгэн болохо Советскэ Союз Европын парламентын һунгалтада Баруун Берлиниие сэхэ гү, али далдаар хабаадуулга дүрбэн талын хэлсээе бүдүүлигээр хазагайруулһан ушар болохо байна гээд газетэ бэшэнэ. ГДР мүн лэ иимэ хараа бодол баримтална гэжэ шэнжэлэл дотор хэлэгдэнэ.

ДЕЛИ

ХАНИ БАРИСААМНАЙ БЭХИЖЭХЭЛ

ТАСС

СССР-эй ба Индиин хоорондохи эб найрамдал, хани барисаан, харилсаа холбоон тухай договорой табан жэлэй ой августын 9-дэ гүйсэбэ. Энэ үдэртэ зорюулагдажа, олонниитын суглаан республикын ниислэл хотодо болобо. Оронойгүрэнэй болон ниитын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад, эрдэмтэд, искусствын ажал ябуулагшад, һурагша залуушуул Совет соёлой байшан соо суглараһан байна. Номуудай болон фото-зурагуудай выставкэ байшангай фойе соо эмхидхэгдэбэ. Хоёр оронойба ара дуудай хоорондохи хани барисаанай амжалтатай һайнаар хүгжэжэ байһан тухай, холбоо барисаагаа саашадань хүгжөөхэ түсэбүүд тухай эндэ хөөрэгдэнэ.

Август хадаа Индиин хүн бүхэнэй ажабайдалда онсо һара болоно гэжэ Индиин-совет соёлой бүлгэмэй президент К. П. Ш. Менон суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, тэмдэглээ. 1947 оной августын 15-да Инди бэеэ дааһан байдалтай гүрэн болоһон, 1971 оной август һарада түүхэтэ договорто гар табигдаһан байгаа.

Национальна экономикынь хүгжэлтын ба ажахын гол шухала һалбаринуудые урагшань дабшуулгын бүхы шатануудта Советскэ Союз Индидэ сэгнэшэгүй туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлһэн байна гэжэ тэрэ үргэлжэлүүлээ. Уласхоорондын оршом соо тэрэ Индиие нэгэнтэ бэшэ дэмжэһэн байха юм. СССР-тэй хани барисаагаа гүнзэгырүүлэн хүгжөөхын түлөө хүдэлөөн орон дотор бүри үргэдэжэ, Индиин улам олон миллион хүнүүдэй зүрхэ сэдьхэл эзэлжэ байнхай.

Делидэ болоһон энэ суглаан энэдхэг ба совет арадуудай хоорондохи хани барисаанай һарын Индидэ эхилһые элирхэйлэн харуулба.

Индиин национальна конгресс (ИНК) гэдэг хүтэлбэрилхы партиин түрүүлэгшэ Д. К. Баруа совет-индиин договорые түүхэтэ асари ехэ удха шанартай ушар хэрэг болоно гэжэ нэрлэһэн байна. Эб найрамдал ба хани барисаан тухай договорые улам бүри бата бэхи болгоно гэжэ тэрэ совет журналистнуудтай хөөрэлдэхэдөө тэмдэглээ. Тиимэһээ тэрэнэй удха шанар хоёр гүрэнэй харилсаанһаа алгад гаража, бүхы Ази түбидэ эб найрамдал, аюулгүй байдал хангаха арга олгоно.

ДАМАСК

САР-ай ШЭНЭ ПРАВИТЕЛЬСТВО

ТАСС

Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ (премьер-министр) Абдель Рахман Хлейфауи түрүүтэй оронойшэнэ правительствын бүридэл тухай САР-ай президент Хафез Асадай декрет эндэ толилогдобо. Абдель Халим Хаддам премьер-министрэй орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр зандаа үлөө. Жамиль Шайя ба Фахми аль-Юсфи премьер-министрэй орлогшонор болобо. Мустафа Тлас обороной министрээр томилогдоо.

ЛИССАБОН

Правительствын программа зүбшэгдэнэ

ТАСС

Премьер-министр Мариу Соарешай табиһан правительствын программые Португалиин Республикын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлһөөр.

Португалиин Компартиин түлөөлэгшэ Жозе Виториану үгэ хэлэхэдээ, ажалай харилсаанай асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулһан байна. Ажалшадай революционно түйлалтануудые хамгаалха байһан тухайдаа правительство найдуулаа гээд тэрэ мэдүүлбэ. Гэбэшье хамтын ажалай договорнуудые баталалгада, хүдэлмэришэдые ажалһаань гаргалгада хабаатай асуудалнуудые үнэн зүбөөр шиидхэхын тула тодорхой хэмжээнүүдые абаха шухала. Ехэ ехэ промышленнигуудай, газар ажал эрхилэгшэдэй эмхинүүд өөһэдынгөө байдалые улам һайн болгохые оролдоно гэжэ депутат-коммунист тэмдэглээ. Ажалай министерствын эдэбхигүй һулаар ажаллаһанһаа уламжалан, предприятинуудай эзэд хамтын ажалай договорнуудые бэелүүлхээ арсана.

Социальна хангалгын, страхованиин, элүүрые хамгаалгын асуудалнуудта тогтожо хэлэхэдээ, Португалиин конституциин үндэһөөр социальна хангалгын байгуулалта эмхидхэхын тула ажалшадай зүгһөө үргэн дэмжэлгэ хэрэгтэй гэжэ мэдүүлээ.

БЕЙРУТ

ЛИВАНДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Ливандахи байдал шахардуу шанга байһаар. Буудалдаа зогсоожо, орон доторхи байдалые гуримшуулха гэһэн бүхы һэдэлгэнүүдые хархис үзэлтэй христиан зонхилогшод буруу һүргэнэ. Шуһа адхаралгата дайн байлдаае зогсоожо, Ливандахи байдалые политическэ аргаар гуримшуулха зам бэдэрэн олохо зорилготойгоор эмхидхэгдэһэн Ливанай — Палестинын — Сириин дээдэ комитедэй заседаниие хархис хүсэнүүд хойшо татажа байһаар.

Ливанай бүхы фронтнууд дээрэ шанга байлдаанууд болоно. Һаяхан Бейрудэй Набаа гэдэг районие булимтаран эзэмдэһэн хархис христиан хүсэнүүд эндэхи хүн зониие хайра гамгүйгөөр хашана харшална, элана хюдана.

Палестинэһээ зугадан тэрьедэгшэдэй Телль-Заатар гэдэг район хүреэлэгдэжэ, олон зуугаад хүн шархатаад байнхай. Эдэнэй дунда олон эхэнэрнүүд, үбгэд, хүгшэд, үхибүүд бии. Хархис хүсэнүүдэй харата муухай ябуулгануудһаа уламжалан, эдэниие ондоо тээшэнь гаргажа байһанаа, Уласхоорондын Улаан Хэрээһэн энээнээ болюулха баатай болоһон байна.

США. Джорджия штадтахи Плейнс хотын негр А. З. Питман хэдэн арбаад жэлэй саада тээ Картернуудай гэрэй хажууда гэрээ барихадаа, ехэ алдуу хэжэ байнаб гэжэ ойлгоогүй байха. Демокрадуудай зүгһөө президентын тушаалда кандидат, энэ хотын түлөөлэгшэ Дж. Картерай һунгалтын болоходо илажа гараа һаа, туристнуудай энээ руу олоороо хүрэжэ ерэхэдэ, А. З. Питманай муухан гэр гэдэнэй хотые бузарлаха гэжэ бодоод, гэрыень һандаажа, гэрэйнь һууриие тэгшэлжэрхиһэн байгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А.З. Питман һандаргагдаһан гэрэйнгээ һуури дээрэ.

АП—ТАСС-ай фото.

ТОБШО ҺОНИН

ГАВАНА. Хамагуэй провинцидахи национальна түмэр замай ээлжээтэ участок ашаглалгада оруулагдаба. Совет мэргэжэлтэдэй проектэлһэн энэ түмэр харгы Кубын эгээл ехэнүүд промышленна ба хүдөө ажахын районуудые хоорондонь холбуулха юм.

* * *

БОНН. МАН гэдэг концерной машина бүтээлгын заводууд дээрэ хүдэлдэг ажалшадай эсэргүүсэлгын жагсаал Гамбургда болобо. Жагсаалда хабаадагшад концерной захиргаанай түсэбүүдые болюулхыень эрилтэ табиба. Тэрэ түсэбүүдэйнь ёһоор болоходоо, экономическа кризисэй эрхэ байдалда үйлэдбэриие «шэнэдхэн» табиха гэһэн зорилгоор 300 хүдэлмэришэдые ажалһаань сүлөөлхэ зорилго табигдана.

* * *

МАДРИД. АФЕ агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Америкын Холбоото Штадуудай нэгэ миллиард доллар зээлилһэнэй һүүлээр Испаниин гадаадын үри шэрэ байгша оной эсэс болотор 11.370 миллион доллар болохо юм.

* * *

НЬЮ-ЙОРК. США-гай экономикодохи кризисэй үзэгдэлнүүд энэ оронойолохон штадуудай улад зонсой байдалые нэрбэнэ. Жэшээнь, Алабамада жэл бүриин олзо доходой хүн бүриин хүртэсэ бүхы орон доторойхиһоо мянган доллароор бага болоно.

* * *

ДЕЛИ. Индиин Республикын ба Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи олон талын хани холбоон, хани ёһоной барисаан тухай хөөрэлэн фото-зурагуудай ба номуудай выставкэ Баруун Бенгали гэдэг штадай Калькутта хотодо нээгдэбэ. Инди болон Советскэ Союз хоёрой хоорондохи эб найрамдал, хани барисаан ба хани нэгэдэл тухай договорой баталагдаһаар табан жэлэй ойдо энэ выставкэ зорюулагдаһан байна.

* * *

МЕХИКО. Чилидэ хүдэлмэригүйдэһэн 800 мянган хүнүүд тон хүшэр хүндэ байдалда ажаһууна. Энэ хадаа Чилиин ажал хэжэ шадаха хүнүүдэй 22 процентэнь болоно. Чилиин университедэй экономическа факультедэй хэһэн шэнжэлгын ёһоор, гансахан «сэхэ Сантьяго» гэдэгтэ 257,5 хүдэлмэригүйшүүл бии гэжэ тоологдоно.

ТОКИО

ЯДЕРНА БУУ ЗЭБСЭГҮҮДЫЕ ҮГЫ ХЭХЭ!

ТАСС

Атомна бомбодолгоһоо хохидогшодто зорюулагдажа, Нагасакида бодхоогдоһон хүшөөгэй дэргэдэ 10 мянга гаран хүн августын 9-дэ сугларба. Жэл бүхэндэ эндэ августын 9-нэй үглөөнэй 11 час 02 минутада һүрөөтэй дохёо үгтэжэ, хонхонууд ханхинажа, 1945 ондо — дайнай дүүрэхэһээ һара урда тээ — американ атомна бомбын тэһэрһэнһээ Японой энэ хотодо хосорон һалаһан хүнүүдые ёһолон хүндэлжэ байһанаа мэдүүлдэг юм.

Нагасаки хотодо 70 мянга гаран хүн үхэһэн байгаа гэжэ тоологдодог. Мүнөө болотор эдэнэй 50.010 хүнэй нэрэ обогууд элирүүлэгдэнхэй. Һүүлэй үедэ элирүүлэгдэһэн гү, али атомна радиациһаа боложо, үнгэрһэн 12 һарын турша соо наһа бараһан хүнүүдэй нэрэнүүдтэй үшөө нэгэ список энэ үдэр хүшөөгэй хаяада булагдаа.

Нагасаки болон Хиросима хотонуудта атомна бомбын хаягдаха үедэ байһан хүнүүдые нэгэдүүлдэг эмхиин түлөөлэгшэ Иосихиро Сугимото энэ үдэр эндэ үнгэргэгдэһэн гашуудал ёһололой үедэ үгэ хэлэхэдээ, бүхы дэлхэйн дээрэхи ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүрин хүсэдөөр үгы хэхын түлөө тэмсэл үргэнөөр ябуулха уряатай эб найрамдалай декларациие уншаба.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.30 — «Баатаршалга» гэжэ полевой почто». 11.00 — «Манай адрес — Советскэ Союз». 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Москвагай оршондохи уулзалганууд». 13.40 — Баримтата фильм. 14.10 — Забһарлалга. 14.20 — «Нэгэнинь бултанай түлөө, бултадаа нэгэнэйнгээ түлөө». 15.10 — «Манай адрес — Советскэ Союз». 16.10 — «Баатаршалга» гэжэ полевой почто». 16.40 — «Приваловские миллионы» — уран һайханай фильм (2-дохи сери). 18.00 — «Время». 18.30 — «Манай саад». 19.00 — Баледэй артистнуудай концерт. 19.30 — Баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 20.00 — КПСС-эй XXV съезд. «Теориин асуудалнууд» (буряадаар). 20.20 — Телевизионно һонин. 20.40 — «НТИ — хүдөө ажахыда».

«Орбита». 21.15 — Забһарлалга. 21.25 — «Приваловские миллионы» (2-дохи сери). 22.45 — «Баатаршалга» гэжэ полевой почто. 23.15 — Болгариин эстрадын артистнуудай концерт. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Баримтата фильм. «Третьяковско галерей соо». 18.50 — «Средь шумного бала»... фильм-концерт.

«Орбита». 20.00 — «Манай адрес — Советскэ Союз». 21.00 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 21.15 — «Спортын һонин тухай дамжуулга». Физкультурнигай үдэртэ зорюулагдана. 21.55 — «Города и годы» — уран һайханай фильм.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ

Манай адрес, телефон...
Индекс: 670000, г. ... Удэ, ул. Ленина, 35 ...
фоны: секретариат — 2-... общественная приемная 2-56-62.

«БУРЯАД ҮНЭН» 1976 оной августын 11. 4-дэхи хуудаһан Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-01991. Заказ № ...